

GUIA PRÀCTICA PER CONSTRUIR
**ECOSISTEMES MUNICIPALS
DE SUPORT EDUCATIU
CONTRA L'ABANDONAMENT
ESCOLAR PREMATUR**

Creiem que el coneixement s'ha de compartir. Per això fem servir una llicència Creative Commons Reconeixement 4.0 Internacional (by), llevat que en algun material indiquem el contrari. Us animem a copiar, redistribuir, remesclar o transformar i crear a partir del material per a qualsevol finalitat els continguts propis d'aquesta publicació, fins i tot amb una finalitat comercial, i només us demanem que en reconegueu l'autoria de la creació original.

Primera edició: març 2026 /
© Fundació Jaume Bofill, 2026

Direcció: Elena Sintes, Rosalina Alcalde

Continguts: Sarai Samper i Pep Prat

Amb les aportacions de:

Esther Bello (Ajuntament de Montornès del Vallès),
Marga Bernárdez (Ajuntament de Montornès del Vallès),
Gemma Canela (Ajuntament de Mataró),
Yolanda Sánchez (Ajuntament de Canovelles),
Sandra Lafuente (Ajuntament de Mataró),
Raul Toledo (Ajuntament de Canovelles),
Ana Tostado (Ajuntament de Sant Cugat del Vallès),
Carola Ventús (Ajuntament de Sant Cugat del Vallès).

Maquetació: Funky Peanut

Fotografies: Uncle Jun

GUIA PRÀCTICA PER CONSTRUIR
**ECOSISTEMES MUNICIPALS
DE SUPORT EDUCATIU
CONTRA L'ABANDONAMENT
ESCOLAR PREMATUR**

Índex

01 Presentació	5	05 Quatre ecosistemes locals de suport educatiu: experiències municipals que inspiren	35
02 Què entenem per suport educatiu, èxit educatiu i abandonament escolar prematur?	6	Montorès del Vallès	36
03 Punt de partida: dificultats educatives i abandonament escolar prematur	8	Sant Cugat del Vallès	40
04 Construir el suport educatiu en clau d'ecosistema	10	Canovelles	44
4.1 Tipus de suport educatiu que cal garantir	11	Mataró	48
4.1.1 Suport educatiu durant l'horari escolar (a l'escola o institut)		06 Rúbrica de suport educatiu per eixos estratègics i etapes educatives	52
4.1.2 Suport educatiu fora de l'horari escolar, vinculat al centre		07 Reflexions finals i orientacions per al pla de treball	55
4.1.3 Suport educatiu en l'entorn (territori)		7.1 Lectura global de l'ecosistema	55
4.1.4 Acompanyament i implicació familiar		7.2 Focus en la continuïtat i la prevenció de l'abandonament	55
4.2 El lideratge d'un ecosistema local de suport educatiu	20	7.3 Priorització estratègica	55
4.2.1 Compromisos de l'Ajuntament		7.4 Agència dels joves i corresponsabilitat	56
4.2.2 Compromisos de la resta d'actors educatius		7.5 Pla d'acció i governança	56
4.2.3 Taula impulsora del suport educatiu		7.6 Recursos i sostenibilitat	56
4.3 La diagnosi de necessitats de suport educatiu	24		
4.4 L'estratègia de millora del suport educatiu	27		
4.5 Criteris de qualitat del suport educatiu	30		
4.6 L'avaluació del suport educatiu	32		

01 Presentació

Aquesta guia posa el focus d'atenció en el suport educatiu, entès com el conjunt de projectes, mesures i recursos destinats a garantir que tots els infants i adolescents puguin desenvolupar una trajectòria educativa amb sentit, continuïtat i oportunitats reals d'èxit. El suport educatiu s'aborda aquí no només com una resposta a les dificultats d'aprenentatge, sinó com una **eina clau de prevenció del fracàs escolar i de l'abandonament escolar prematur**, especialment en les etapes i transicions més crítiques del sistema educatiu.

L'evidència acumulada mostra que el fracàs escolar sostingut —quan no és detectat ni acompanyat a temps— tendeix a transformar-se en desvinculació amb l'escola i, finalment, en abandonament educatiu, tant a 4t d'ESO com en els primers cursos de l'educació postobligatòria. En aquest context, el suport educatiu esdevé una política preventiva fonamental: permet intervenir abans que les dificultats es cronifiquin, reforçar el vincle amb l'aprenentatge i sostenir trajectòries educatives més llargues i satisfactòries.

La guia conté eines de reflexió, planificació i autoavaluació adreçades als actors que lideren iniciatives de suport educatiu — escoles, instituts, entitats socioeducatives i, especialment, els ajuntaments— amb l'objectiu d'ajudar-los a repensar el suport educatiu en clau de sistema i de trajectòries educatives completes.

Els ajuntaments hi tenen un paper estratègic perquè poden actuar simultàniament en dos nivells: impulsar iniciatives pròpies de suport educatiu i, alhora, connectar i coordinar els esforços dels centres educatius, les entitats i els serveis del territori. Quan això passa, el suport educatiu deixa de ser un conjunt

d'accions disperses i reactives i es converteix en un **ecosistema local de prevenció**, capaç de detectar riscos de manera precoç, d'oferir respostes complementàries i de garantir que cap infant o jove quedi desconnectat del sistema educatiu.

Amb aquesta guia volem contribuir a impulsar ecosistemes locals de suport educatiu que tinguin un impacte real en l'equitat, l'èxit educatiu i la personalització dels aprenentatges, i que reforcin la capacitat dels municipis per prevenir l'abandonament escolar prematur i ampliar les oportunitats educatives al llarg de tota l'escolarització.

02 Què entenem per suport educatiu, èxit educatiu i abandonament escolar prematur?

Entenem per **suport educatiu** el conjunt de projectes, serveis i recursos d'un territori que tenen com a finalitat principal contribuir a l'èxit educatiu dels infants i adolescents. Ho fan desplegant una o més d'aquestes funcions:

- + Reforçar competències bàsiques del currículum (àmbit lingüístic, matemàtic i coneixement del medi social i natural).
- + Desenvolupar competències transversals (digital, aprendre a aprendre, emprenedoria), orientades a guanyar autonomia i protagonisme en l'aprenentatge.
- + Motivar i donar sentit a l'aprenentatge i a l'educació formal (encoratjar, sensibilitzar, generar expectativa i confiança).
- + Acompanyar les tasques escolars (deures, preparació d'exàmens, repàs i consolidació de continguts).
- + Enfortir l'acompanyament familiar en el procés escolar (orientar, facilitar estratègies de suport des de la llar, millorar la comunicació escola-família).
- + Garantir espais i condicions materials adequades per estudiar fora de l'horari lectiu (espais tranquils, recursos, connexió, materials).
- + Atendre necessitats educatives específiques, ja siguin derivades de discapacitat o trastorns d'aprenentatge, d'una situació social desfavorida o del desconeixement de la llengua vehicular.

Per fer possibles aquestes funcions, els projectes de suport educatiu mobilitzen recursos humans i materials: posen a disposició dels infants i adolescents personal de suport (remunerat o voluntari) i mitjans per a l'aprenentatge (materials, espais, equipaments i recursos).

El suport educatiu es pot orientar des de dos enfocaments principals:

- + Vessant compensatori, adreçat especialment a l'alumnat que parteix d'una situació de desavantatge.
- + Vessant d'ampliació, orientat a enriquir i aprofundir els aprenentatges competencials de qualsevol infant o adolescent.

D'acord amb Tarabini i Curran (2019), a partir d'Albaigés (2008), entenem l'**èxit educatiu** com una realitat multidimensional, formada per cinc components que es complementen:

- + **Rendiment**: resultats acadèmics (mesurats en indicadors com la superació de les competències bàsiques o la taxa de graduació).
- + **Adhesió escolar**: vincle i sentit de pertinença de l'alumnat amb el seu procés educatiu (relació emocional i afectiva amb l'escola).
- + **Equitat**: consecució d'una igualtat d'oportunitats educatives efectiva per a tot l'alumnat.
- + **Transició**: llargària i satisfacció de la trajectòria educativa.
- + **Impacte**: efectes globals de l'educació en la vida de les persones (integració social, inserció laboral, participació ciutadana, etc.).

En aquesta guia, entenem per **abandonament escolar prematur** la interrupció d'una trajectòria educativa abans d'haver completat, com a mínim, l'educació secundària postobligatòria o una qualificació professional que permeti una inserció formativa o laboral sostenible. L'abandonament escolar no és un fet sobtat ni una decisió puntual, sinó el resultat d'un **procés progressiu de desvinculació** del sistema educatiu, que sovint s'inicia amb dificultats d'aprenentatge no resoltes, continua amb el fracàs escolar reiterat i es consolida quan l'alumnat deixa de trobar sentit, reconeixement o expectatives de futur en l'escola.

03 Punt de partida: dificultats educatives i abandonament escolar prematur

Un ajuntament que vulgui liderar una estratègia municipal de suport educatiu orientada a la prevenció de l'abandonament escolar prematur necessita partir d'una lectura compartida dels factors de risc que dificulten la continuïtat de les trajectòries educatives dels infants i adolescents del municipi.

L'abandonament escolar prematur no és el resultat d'una decisió individual ni d'un únic esdeveniment crític, sinó la conseqüència d'un **acumulat de dificultats educatives no ateses**, que sovint s'inicien en etapes primerenques i es manifesten amb més intensitat a la secundària i en les transicions cap a l'educació postobligatòria. En aquest sentit, els sistemes locals de suport educatiu tenen un paper clau: poden actuar com a **mecanismes de detecció precoç, contenció i reorientació** abans que la desvinculació esdevingui abandonament.

Sense una visió de conjunt i una estratègia compartida, el suport educatiu tendeix a créixer per acumulació d'iniciatives reactives. Lluny de reduir riscos, aquesta fragmentació pot contribuir a **cronificar les desigualtats educatives** i a reforçar alguns dels factors que incrementen la probabilitat d'abandonament (Castejón i Curran, 2020).

A continuació es descriuen els principals **factors de risc educatiu** que els municipis haurien de tenir presents a l'hora de repensar aquest suport en clau de prevenció.

Un primer factor de risc és la **baixa articulació i complementarietat** entre els diferents recursos de suport educatiu existents al territori. Quan escoles, instituts, entitats i serveis municipals operen sense espais estables de coordinació ni objectius compartits, el resultat acostuma a ser un mosaic desigual de recursos:

- X cobertura irregular segons etapes educatives, barris o perfils d'alumnat,
- X duplicitats en alguns àmbits i buits en d'altres,
- X dificultats per fer seguiment continuat de les trajectòries educatives.

Aquesta fragmentació fa que molts infants i adolescents amb dificultats quedin **intermitentment atesos** o passin desapercebuts fins que el risc d'abandonament ja és elevat.

Un segon factor de risc és el predomini d'iniciatives de suport educatiu orientades principalment a **compensar el fracàs escolar quan aquest ja és evident**, sovint concentrades en els darrers cursos de primària i, sobretot, a l'ESO.

Aquest enfocament presenta diversos riscos:

- X redueix la capacitat preventiva del sistema,
- X associa el suport educatiu a l'estigma del "baix rendiment",
- X limita l'impacte del suport quan les dificultats ja s'han cronificat.

La manca de mesures **universals i preventives** en etapes primerenques incrementa la probabilitat que les dificultats d'aprenentatge derivin en fracàs escolar reiterat i, posteriorment, en desvinculació educativa.

Un tercer factor de risc és la tendència a **reproduir, dins del suport educatiu compensatori, les mateixes lògiques escolars** que sovint no han funcionat per a part de l'alumnat. La centralitat gairebé exclusiva dels deures escolars i de la recuperació de continguts acadèmics pot generar:

- X una experiència educativa poc significativa,
- X un reforç de la percepció de fracàs,
- X una associació del suport educatiu amb sanció o obligació.

Quan el suport educatiu no incorpora dimensions motivacionals, relacionals i de sentit de l'aprenentatge, pot acabar **accentuant la desvinculació**, especialment a la secundària.

La **manca de coordinació entre el professorat i els professionals del suport** educatiu que actuen fora de l'horari lectiu constitueix un quart factor de risc rellevant. Aquesta desconexió es veu afavorida per:

- X desencaixos horaris,
- X absència d'espais de treball conjunt,
- X llenguatges professionals i objectius no compartits.

Quan no hi ha alineació entre el que passa a l'aula i el que passa als espais de suport, es dificulta la construcció d'itineraris coherents i personalitzats, especialment per a l'alumnat amb més dificultats.

Un altre factor de risc clau és la **dependència excessiva del suport que poden oferir les famílies**. Quan el sistema educatiu delega implícitament la resolució de les dificultats d'aprenentatge a l'entorn familiar, s'accentuen les desigualtats socials i educatives.

Les famílies amb menys capital educatiu, menys temps o menys recursos tenen més dificultats per sostenir el procés escolar dels fills i filles, fet que incrementa el risc de fracàs escolar i abandonament, especialment en etapes com l'ESO i la postobligatòria.

Finalment, un factor de risc sovint infraestimant és la manca d'atenció específica a les **transicions educatives**: de primària a secundària, de l'ESO a la postobligatòria, o entre itineraris formatius.

Sense orientació continuada, acompanyament personalitzat i coordinació entre agents, aquestes transicions esdevenen punts de trencament on molts joves queden desconnectats del sistema educatiu.

04 Construir el suport educatiu en clau d'ecosistema

Proposem un model de sistema que pot servir de referència als ajuntaments —i, per extensió, als espais col·lectius de governança municipal— que vulguin **liderar l'impuls d'una xarxa local de suport educatiu**.

Recordem que un sistema, per definició, és un conjunt d'elements relacionats que, quan es coordinen, funcionen com un tot.

La proposta parteix d'una **idea central**: el suport educatiu és més efectiu quan es construeix des de la corresponsabilitat i la complementarietat entre Ajuntament, centres educatius, entitats i famílies i joves, al voltant d'uns objectius compartits que són clau per a l'èxit educatiu dels infants i adolescents.

Aquests objectius són:

- + Assegurar que tot l'alumnat assoleix el nivell de competències bàsiques establert al currículum (**objectiu competencial**).
- + Garantir oportunitats educatives realment equitatives, adaptant recursos i respostes perquè cap infant quedi enrere (**objectiu d'equitat**).
- + Promoure itineraris educatius personalitzats, sensibles a les motivacions, necessitats i formes d'aprendre de cada infant (**objectiu de personalització**).

Per avançar cap a aquests objectius, cal un treball cooperatiu i sostingut entre cinc agents principals:

- + **L'escola**, que ha de desplegar a fons les mesures de suport previstes al decret d'educació inclusiva i que, a més, pot impulsar —en el marc del seu PEC— activitats no lectives complementàries de suport educatiu.
- + **L'entorn**, que amb la seva diversitat d'iniciatives, projectes i recursos pot ampliar i enriquir les oportunitats educatives amb propostes complementàries a les escolars.
- + **Les famílies**, la implicació de les quals és imprescindible al llarg de tota l'escolarització, tant des de la llar com en la participació a l'escola i en les activitats del territori.
- + **Els adolescents i joves estudiants**, que no han de ser considerats únicament com a destinataris de les actuacions de suport, sinó com a **agents amb capacitat d'expressar necessitats, formular expectatives, prendre decisions informades i implicar-se en els processos d'acompanyament educatiu** que els afecten.

- + **L'administració local**, que pot facilitar, donar suport i finançar iniciatives de les escoles i de l'entorn, i també impulsar-ne de pròpies allà on calgui per cobrir necessitats no ateses.

4.1 Tipus de suport educatiu que cal Garantir

Per construir un ecosistema municipal de suport educatiu amb capacitat real de prevenir l'abandonament escolar prematur, és clau reconèixer que el suport educatiu **no compleix la mateixa funció en totes les etapes educatives**. Al contrari, la seva eficàcia depèn en gran mesura de l'adequació de les actuacions al moment de la trajectòria educativa en què es troba l'infant o adolescent.

En aquest sentit, es poden distingir **tres funcions principals del suport educatiu**, estretament vinculades a les etapes educatives:

- + **Primària → Prevenir**
- + **ESO → Reforçar i contenir el risc**
- + **Batxillerat i CF → Sostenir i compensar**

A l'educació primària, el suport educatiu té una funció eminentment preventiva.

En aquestes etapes, l'objectiu principal és detectar de manera precoç les dificultats d'aprenentatge, consolidar les competències bàsiques i construir una relació positiva amb l'aprenentatge i amb l'escola. Les actuacions de suport educatiu a primària han de prioritzar mesures universals i inclusives, evitant l'estigmatització, i reforçar especialment aquells factors que, si no s'aborden a temps, poden derivar en fracàs escolar posterior (lectoescriptura, matemàtiques, autonomia en l'aprenentatge, hàbits i vincles).

A l'educació secundària obligatòria i post-obligatòria, el suport educatiu adquireix una funció de reforç i contenció del risc i una rellevància creixent com a mecanisme de sosteniment de la trajectòria educativa, especialment a l'ESO i al batxillerat.

Una part molt significativa d'aquest reforç es vehicula fora del sistema públic, a través de **classes particulars i acadèmies privades**, fet

que introdueix desigualtats importants en l'accés i en les oportunitats de continuïtat educativa.

Les dades comparatives mostren (Moreno y Martínez Torre (2022)) que a **Catalunya la despesa mitjana per alumne en classes particulars de matèries curriculars és superior a la mitjana estatal**: mentre que a Espanya la despesa mitjana es situa al voltant dels **94 euros per alumne**, a Catalunya ascendeix fins als **121 euros per alumne**. Aquest diferencial no és neutre ni homogenia per edats, sinó que es concentra especialment en la franja **15–19 anys**, coincidint amb els cursos finals de l'ESO i el batxillerat.

El diferencial Catalunya–Espanya és especialment visible en les etapes en què el reforç escolar es vincula directament a la **promoció de curs, l'obtenció del títol d'ESO i la continuïtat cap a l'educació postobligatòria**.

Aquest patró evidencia que, en absència d'un suport educatiu públic i municipal fort a la secundària, el reforç escolar tendeix a **externalitzar-se al mercat**, convertint-se en un recurs clau per sostenir la trajectòria educativa només per a aquells alumnes i famílies que el poden assumir econòmicament.

En conseqüència, el reforç privat no només acompanya l'aprenentatge, sinó que esdevé un **factor de selecció social**, amb un impacte directe sobre les oportunitats de continuïtat educativa i el risc d'abandonament escolar prematur.

Des d'aquesta perspectiva, el suport educatiu impulsat des dels municipis adquireix una funció clarament **compensadora i preventiva** a l'ESO i al batxillerat i cicles formatius de grau mitjà: no es tracta només de reforçar continguts, sinó de **reduir la dependència del reforç privat**, garantir condicions d'equitat en els moments decisius de la trajectòria educativa i evitar que les dificultats acadèmiques derivin en abandonament en els primers cursos de la postobligatòria.

A l'ESO, el suport educatiu ha de respondre a dificultats d'aprenentatge ja més visibles i sovint acumulades, amb l'objectiu d'evitar que el fracàs escolar es cronifiqui i derivi en desvinculació. En aquesta etapa, el suport educatiu no pot limitar-se a la recuperació de continguts, sinó que ha d'incorporar de manera central el treball del vincle amb l'escola, la motivació, l'autoestima acadèmica i l'acompanyament en la presa de decisions, especialment en cursos clau com el 4t d'ESO.

A l'educació secundària postobligatòria, el suport educatiu té una funció de sosteniment de la continuïtat educativa, però també de compensació de desajustos competencials.

En els primers cursos de batxillerat, formació professional o altres itineraris postobligatoris, molts joves es troben amb un **salt significatiu en el nivell d'exigència acadèmica**, que posa de manifest competències bàsiques insuficientment consolidades al llarg de l'ESO. En particular, en el batxillerat, la presència de **competències acadèmiques per sota de les competències demandades** — especialment en l'àmbit lingüístic, matemàtic, de comprensió lectora, expressió escrita i autonomia en l'aprenentatge— esdevé un factor determinant de dificultat i, sovint, un obstacle per a la continuïtat educativa.

Aquest desajust competencial no sempre respon a una manca de capacitat de l'alumnat, sinó a trajectòries educatives prèvies marcades per **fragilitats acumulades**,

promocions ajustades al límit o reforços insuficients. Quan aquests dèficits no són identificats ni abordats de manera específica en el moment de la transició, el risc d'abandonament augmenta de manera significativa, especialment durant el primer curs de la postobligatòria.

En aquest context, el suport educatiu ha d'assumir una funció clau de **sosteniment acadèmic i metodològic**, orientada a ajudar els joves a adaptar-se a les noves demandes formatives. Això implica oferir reforç en competències clau, suport en tècniques d'estudi i gestió del temps, acompanyament en l'organització de l'aprenentatge i espais de seguiment que permetin detectar dificultats de manera precoç i evitar abandonaments temprans.

Amb els objectius col·lectius descrits, el sistema de suport educatiu es pot concretar en **cinc formes complementàries**:

01 Suport educatiu en horari escolar (a l'escola o institut)

Orientat principalment a la detecció precoç, la inclusió educativa i l'assoliment de competències bàsiques, amb una funció clarament preventiva, especialment en les etapes inicials i a primària.

02 Suport educatiu fora de l'horari lectiu, vinculat al centre

Adreçat a reforçar aprenentatges, hàbits d'estudi i autonomia, amb un paper rellevant a la secundària obligatòria per evitar la cronificació del fracàs escolar i sostenir el vincle amb el centre educatiu.

03 Suport educatiu en l'entorn (territori)

Desenvolupat a través d'entitats, equipaments i recursos comunitaris que amplien i diversifiquen les oportunitats educatives, aporten metodologies alternatives i contribueixen a la motivació, la vinculació i la personalització dels aprenentatges.

04 Acompanyament i implicació familiar

Transversal a totes les etapes educatives, amb especial rellevància en moments de dificultat o de presa de decisions, per reforçar expectatives educatives positives, millorar la comprensió del sistema educatiu i sostenir les trajectòries dels fills i filles.

05 Suport educatiu a la secundària postobligatòria i a les transicions educatives

Orientat específicament a sostenir la continuïtat educativa en el pas de l'ESO al batxillerat, la formació professional o altres itineraris formatius. Aquest suport ha de combinar reforç de competències acadèmiques, acompanyament metodològic, orientació continuada i seguiment personalitzat, especialment en els primers cursos, per evitar abandonaments temprans derivats del desajust entre les competències assolides i les exigències del nou nivell educatiu.

4.1.1

Suport educatiu durant l'horari escolar (a l'escola o institut)

L'escola i l'institut són la principal institució educativa de la nostra societat. Per això, és clau que, **dins el temps lectiu obligatori, el centre garanteixi el suport necessari a cada infant o adolescent**, desplegant al màxim les mesures previstes pel Decret 150/2017, de 17 d'octubre, d'atenció educativa a l'alumnat en el marc d'un sistema educatiu inclusiu.

És també en el temps lectiu on es concentra la **detecció de necessitats** i la diagnosi que, quan cal, orienta la prescripció d'altres suports complementaris.

En conseqüència, s'espera que durant el temps lectiu les escoles i instituts assegurin:

- + **Detecció precoç i diagnosi adequada:** aplicació de protocols des de l'inici de l'escolarització i capacitació dels docents per identificar el tipus de suport que requereix cada infant.
- + **Metodologies inclusives** i suport integrat a l'aula, combinant:
 - **Mesures universals** (p. ex. projectes diversificats, co-docència, avaluació formativa i formadora, orientació, foment del treball autònom i exploratori).
 - **Mesures addicionals** (p. ex. SEP, programes de diversificació curricular, suport del mestre d'educació especial, aules d'acollida).
 - **Mesures intensives** (p. ex. SIEI o aules integrals de suport).
- + **Enfortiment de la tutorització** com a eix de l'itinerari educatiu personalitzat, connectant opcions educatives en temps lectiu i no lectiu, dins i fora del centre, per reforçar els aprenentatges de cada infant.

4.1.2

Suport educatiu fora de l'horari escolar, vinculat al centre

En el marc del PEC (Projecte Educatiu de Centre) i dins l'horari d'obertura, escoles i instituts poden oferir propostes de suport complementàries, coherents i coordinades amb els objectius d'aprenentatge curricular.

Aquest suport requereix:

- † **Implicació del centre (direcció/claustra)** i col·laboració amb altres agents vinculats. Per exemple, l'oferta extraescolar que organitzen habitualment les AFA/AMPA pot incorporar projectes compartits amb el claustre orientats a l'èxit i l'equitat educativa. L'Ajuntament pot reforçar-ho amb subvenció, assessorament, cessió d'espais i recursos materials i humans.
- † **Una resposta als deures i a l'estudi assistit**, oferint l'opció de fer tasques escolars al centre amb supervisió, reduint l'externalització a l'àmbit domèstic, on sovint es poden accentuar les desigualtats.
- † **Accés als recursos materials necessaris** (espai d'estudi, ordinador, material escolar), inclosa la possibilitat de préstec. Les biblioteques i mediateques escolars poden ser espais idonis per a aquesta funció.
- † **Accés gratuït i universal**, combinat, quan sigui necessari, amb un suport més individualitzat (especialment quan hi ha prescripció del tutor). En aquest suport hi poden participar figures no docents (voluntariat, estudiants, exalumnes, famílies), sempre amb la dinamització i guia d'un professional.

- † **Adequació als diferents cicles educatius:** als **cursos inicials**, per exemple, el suport pot anar més enllà dels deures i centrar-se en competències clau com la lectura. A l'**ESO**, el suport fora de l'horari lectiu pot orientar-se al reforç de competències instrumentals (llengua i matemàtiques), a l'organització de l'estudi i a l'autonomia en l'aprenentatge, especialment a 3r i 4t d'ESO, quan augmenta el risc de fracàs escolar i es prenen decisions clau sobre la continuïtat educativa.

Al batxillerat i als cicles formatius, aquest suport pot adoptar formats més flexibles i especialitzats, com espais d'estudi tutoritzat, reforç en matèries amb alta exigència acadèmica, suport a la planificació del temps i a la gestió de la càrrega lectiva, contribuint a reduir abandonaments en els primers cursos de la postobligatòria.

4.1.3

Suport educatiu en l'entorn (territori)

Quan parlem d'entorn, ens referim al teixit social i urbà no escolar on viu l'infant: entitats, equipaments, iniciatives comunitàries i recursos que generen aprenentatges no reglats.

Aquests recursos poden contribuir de manera decisiva a l'èxit educatiu perquè:

- + diversifiquen experiències d'aprenentatge,
- + aporten referents adults diferents dels docents,
- + treballen amb metodologies alternatives,
- + faciliten grups reduïts i atenció més personalitzada,
- + i, en alguns casos, responen a necessitats educatives específiques.

La varietat és molt àmplia: projectes de teatre per reforçar lectura i oralitat; tallers de lectura i escriptura a biblioteques; aprenentatge servei; programes per millorar condicions socioemocionals que afavoreixen l'aprenentatge; suports especialitzats (logopèdia, musicoteràpia amb infants autistes, estimulació cognitiva, activitats com els escacs per treballar concentració en infants amb TDAH); accions d'acollida i aprenentatge de la llengua per a infants nouvinguts; propostes STEM i robòtica; experimentació científica vinculada a museus o centres d'interpretació; o agendes municipals d'activitats educatives i familiars (p. ex. projectes com Edunauta), entre moltes altres.

En aquest àmbit, l'Ajuntament té un paper clau a l'hora de potenciar el suport educatiu des de l'entorn mitjançant:

- + criteris de subvenció alineats amb èxit i equitat educativa,
- + provisió d'espais i materials,
- + assessorament tècnic,
- + estimulació de projectes cooperatius,
- + connexió efectiva amb l'escola.

4.1.4

Acompanyament i implicació familiar

Les famílies tenen un paper nuclear en l'èxit educatiu. Per això és essencial reforçar-ne la implicació al llarg de tota l'escolarització, en tres espais complementaris:

- † **A la llar:** generar expectatives positives, conversar sobre l'escola, estimular interessos, fer lectura compartida, crear un bon ambient d'estudi i rutines saludables, i promoure l'autonomia i la responsabilitat.
- † **A l'escola i en els espais de suport educatiu:** mantenir una comunicació fluida amb docents i educadors, participar en activitats i implicar-se, quan sigui possible, en els òrgans de governança del centre.
- † **A l'entorn:** compartir i aprofitar oportunitats educatives del territori (oferta cultural, participació en entitats, activitats comunitàries).

Tant el suport educatiu impulsat des de l'escola com el que neix de l'entorn han d'incorporar mesures específiques per facilitar la participació familiar, oferint eines, espais i oportunitats reals perquè mares i pares puguin contribuir positivament a l'aprenentatge dels seus fills.

4.1.5

Suport educatiu a la secundària postobligatòria i a les transicions educatives

La transició de l'educació secundària obligatòria a l'educació secundària postobligatòria constitueix un dels moments de major risc d'abandonament escolar prematur. Tot i haver superat l'ESO, una part significativa de joves no consolida la continuïtat educativa en els primers cursos de batxillerat, formació professional o altres itineraris formatius, especialment quan aquest pas no ha estat prou orientat ni acompanyat.

En aquesta etapa, el suport educatiu ha de complir una funció específica de sosteniment de la continuïtat educativa, complementària a les actuacions desenvolupades durant l'educació obligatòria. Sovint, els joves afronten la postobligatòria amb competències acadèmiques insuficientment consolidades o per sota de les competències demandades, especialment en el cas del batxillerat, on l'increment del nivell d'exigència acadèmica fa aflorar dificultats en àmbits com la comprensió lectora, l'expressió escrita, les competències matemàtiques, l'autonomia en l'aprenentatge i les tècniques d'estudi.

Aquest desajust entre les competències assolides i les exigències del nou nivell educatiu no sempre respon a una manca de capacitat, sinó a trajectòries prèvies amb fragilitats acumulades que no han estat abordades de manera específica en el moment de la transició. Quan aquestes dificultats no es detecten ni s'acompanyen a temps, augmenta significativament el risc d'abandonament en el primer o segon curs de la postobligatòria.

El suport educatiu en aquesta etapa ha de combinar, per tant:

- + Reforç de competències acadèmiques clau, adaptat als requisits dels estudis postobligatoris.
- + Acompanyament metodològic, orientat a l'organització del temps, les tècniques d'estudi i l'autonomia en l'aprenentatge.
- + Orientació continuada, que permeti revisar expectatives, ajustar itineraris i prevenir abandonaments derivats de decisions poc informades o d'experiències inicials negatives.
- + Seguiment personalitzat, especialment durant el primer any, per detectar dificultats de manera precoç i activar suports abans que es produeixi la desvinculació.

Els ajuntaments poden jugar un paper clau en aquest àmbit facilitant recursos de suport educatiu postobligatori, dispositius d'orientació i acompanyament, espais de reforç fora de l'horari lectiu i mecanismes de coordinació amb els centres de batxillerat, formació professional i altres recursos formatius del territori. D'aquesta manera, el suport educatiu no s'atura amb la finalització de l'ESO, sinó que contribueix a assegurar trajectòries educatives més estables, coherents i sostenibles.

La infografia següent sintetitza el sistema de suport educatiu descrit:

4.1.1

Durant l'horari escolar
(a l'escola o institut)

- + Detecció i diagnosi precoç
- + Suport universal i intensiu dins l'aula
- + Reforç de competències clau
- + Orientació educativa continuada

CLAU

Prevenició i detecció precoç

4.1.3

Entorn (territori)

- + Activitats educatives comunitàries
- + Mentoria i acompanyament socioeducatiu
- + Espais de vinculació i motivació
- + Reenganxament educatiu

CLAU

Ampliar oportunitats i sostenir vincles

OBJECTIUS COMPARTITS

- + Assoliment de competències clau
- + Personalització dels aprenentatges
- + Equitat i igualtat d'oportunitats
- + Continuitat dels estudis més enllà de l'ESO

4.1.2

Fora de l'horari escolar,
vinculat al centre

- + Estudi assistit i suport als deures
- + Reforç competencial (ESO)
- + Espais d'estudi tutoritzat
- + Accés a recursos materials i digitals

CLAU

Reducció de desigualtats i suport a la continuïtat

4.1.4

Acompanyament i
implicació familiar

- + Implicació familiar en l'aprenentatge
- + Orientació i expectatives educatives
- + Agència i participació dels joves (+16)
- + Presa de decisions acompanyada

CLAU

Corresponsabilitat i autonomia progressiva

Prevenició de l'abandonament escolar prematur

SUPORT EDUCATIU MUNICIPAL

Ecosistema per garantir
**trajectòries educatives
continues**

GOVERNANÇA MUNICIPAL

- + Lideratge de l'Ajuntament
- + Coordinació escola
- + Seguiment i avaluació
- + Diagnosi compartida
- + Orientació i prescripció

4.2 El lideratge d'un ecosistema local de suport educatiu

En la majoria de municipis hi ha, en major o menor grau, mesures de suport educatiu. Ara bé, un sistema de suport educatiu és quelcom més que una juxtaposició de recursos. Hi ha d'haver un **lideratge i un treball en xarxa que dotin el conjunt d'una harmonització i d'uns valors afegits**, tals com:

- + **Millor ajust a les necessitats reals:** connectant qui detecta les necessitats amb qui pot intervenir, per donar respostes més ràpides i efectives.
- + **Cobertura més equitativa:** vetllant entre tots perquè el suport arribi a totes les etapes educatives, a totes les zones del municipi i a la diversitat de situacions socials i educatives.
- + **Més complementarietat i diversitat d'oportunitats:** construint una "paleta" de propostes més rica, evitant duplicats i afavorint que cada actor es concentri en allò en què aporta més valor.
- + **Corresponsabilitat més equilibrada:** passant de la lògica de la derivació a la lògica de la cooperació, compartint diagnòstic, seguiment i responsabilitats.
- + **Intercanvi de coneixement i aprenentatge mutu:** compartint experiències, reforçant la bona pràctica i impulsant la innovació.
- + **Millor ús de la inversió pública:** optimitzant recursos, identificant buits i prioritzant el que genera més impacte.
- + **Més confiança i proximitat entre agents:** facilitant aliances, projectes compartits i la cessió o mobilització de recursos amb més agilitat.

4.2.1

Compromisos de l'Ajuntament

Construir un sistema de suport educatiu a escala territorial implica **teixir una xarxa de col·laboració** capaç de compartir objectius, criteris i maneres de treballar. I, com tota xarxa, necessita **lideratge i compromís** per part dels agents que en formen part.

Les primeres passes requereixen una força tractora especial: un plus d'iniciativa, visió i dedicació per posar en marxa un engranatge que, al principi, **encara no té inèrcia pròpia**.

Per on començar? Proposem una seqüència d'accions en què el primer “**motor d'encesa**” correspon a l'Ajuntament, pel seu paper de connector del territori.

Ara bé, el més recomanable és que aquest lideratge es desplegui a través d'un **òrgan col·legiat** amb els diferents actors educatius, com ara una Taula impulsora del suport educatiu, vinculada al Consell Educatiu Municipal o a un pla educatiu municipal (Pla Educatiu d'Entorn, Pla Educatiu Local, Pla d'Educació 360, Pla Local Zero Abandonament, etc.).

El primer pas, doncs, és que l'Ajuntament valori —políticament i tècnicament— si hi ha disposició a assumir els compromisos següents:

- + **Reservar una partida pressupostària anual**, específica i estable per reforçar iniciatives de suport educatiu dels centres i de les entitats del municipi.
- + **Incorporar objectius i criteris de suport educatiu** a les bases reguladores de les subvencions municipals a entitats.
- + **Donar suport als centres en la diagnosi de necessitats educatives** i en el disseny i implementació de recursos de suport educatiu dins del marc dels projectes educatius de centre.
- + **Facilitar l'obertura dels centres més enllà de l'horari lectiu** perquè puguin acollir activitats de suport educatiu.
- + **Generar i mantenir actualitzats materials i canals d'informació** perquè famílies, docents i educadors coneguin els recursos de suport educatiu disponibles al municipi.
- + **Dinamitzar una Taula** municipal del suport educatiu, amb participació de centres educatius, representants de famílies, entitats de l'entorn i Ajuntament.

4.2.2

Compromisos de la resta d'actors educatius

Si l'Ajuntament confirma una disposició suficient per assumir aquests compromisos, el pas següent és **compartir el posicionament amb la comunitat educativa** i contrastar si la resta d'agents també volen comprometre's a treballar de manera col·laborativa en l'àmbit del suport educatiu.

Per part de les **escoles i instituts**:

- + Fer un **esforç de diagnosi** per identificar, de manera fonamentada i representativa del conjunt de l'alumnat, quines necessitats educatives cal prioritzar des del suport educatiu, i concretar accions de millora en quatre línies:
 - Mesures d'inclusió educativa en temps lectiu.
 - Opcions de suport educatiu complementàries en el temps no lectiu del centre, amb implicació del claustre.
 - Mesures per implicar les famílies en l'èxit educatiu, tant des de la llar com des de la participació al centre.
 - Orientacions a les entitats de l'entorn sobre quins aspectes educatius convé reforçar fora de l'àmbit escolar.

Per part de les **famílies** (a través d'associacions o espais representatius):

- + Col·laborar amb els centres en la definició d'accions de suport educatiu vinculables al PEC i en mesures que facilitin la implicació familiar en l'èxit educatiu.
- + Participar, quan sigui possible, en la posada en marxa d'algunes accions.

- + Contribuir a la difusió dels recursos de suport educatiu entre les famílies.

Per part dels **joves estudiants**, especialment a partir dels 16 anys, s'espera una participació activa i corresponsable en la construcció de la seva trajectòria educativa. S'espera que:

- + Participin activament en els espais d'orientació, tutoria, mentoria o suport educatiu que se'ls ofereixin, compartint interessos, dubtes i dificultats.
- + Expressin expectatives i objectius educatius, encara que siguin provisionals, i revisin aquestes expectatives al llarg del procés amb l'acompanyament dels professionals.
- + S'impliquin en la presa de decisions educatives, valorant les diferents opcions formatives amb informació contrastada i amb suport adult.
- + Sol·licitin ajuda quan detectin dificultats acadèmiques, emocionals o d'adaptació, evitant que aquestes es cronifiquin o derivin en desvinculació.

Per part dels **equipaments i entitats socioeducatives** de l'entorn:

- + Integrar els objectius d'èxit educatiu i equitat en la programació d'activitats.
- + Tenir en compte la diagnosi de necessitats dels centres i les seves orientacions a l'hora de dissenyar propostes de suport educatiu.
- + Coordinar-se amb els centres per a la derivació i l'atenció de l'alumnat que rep suport educatiu.

4.2.3

Taula impulsora del suport educatiu

Quan aquests compromisos i voluntats es constaten, és idoni **constituir una Taula impulsora del suport educatiu, amb una representació mixta de tots els actors**, que doni continuïtat i sostenibilitat a l'impuls assumint aquestes funcions:

- + Facilitar a les escoles i instituts del municipi eines per tal que facin una diagnosi de les necessitats de suport educatiu del seu alumnat i de les fórmules que proposa per atendre-les, dins i fora de l'escola.
- + Alimentar espais d'intercanvi entre escola, entitats de l'entorn i famílies i joves per construir una xarxa de cooperació estable que permeti atendre les necessitats detectades i el desenvolupament de les fórmules proposades.
- + Facilitar mitjans per avaluar periòdicament si les accions que es posen en marxa tenen un impacte positiu en els objectius d'èxit educatiu perseguits (major assoliment de competències bàsiques, major equitat, més personalització dels aprenentatges).
- + Crear mecanismes d'orientació i prescripció de les oportunitats de suport educatiu per als infants i adolescents que ho necessitin.

Garantir una dinàmica estable de funcionament de la Taula impulsora és clau: en projectes comunitaris com aquest, el principal factor d'èxit és disposar d'una estructura organitzativa capaç de dinamitzar espais de treball, elaborar i compartir informació entre agents i mobilitzar finançament i recursos.

És probable que aquesta tasca de mantenir viva la Taula impulsora recaigui en l'Ajuntament, que haurà de preveure personal amb dedicació específica per convocar-lo i facilitar el seu funcionament.

4.3

La diagnosi de necessitats de suport educatiu

La construcció d'un ecosistema municipal de suport educatiu requereix partir d'una **diagnosi compartida, rigorosa i orientada a l'acció**, que permeti identificar tant les necessitats educatives existents com els punts de trencament de les trajectòries educatives al municipi. Aquesta diagnosi no ha de limitar-se a l'anàlisi de recursos disponibles o de resultats acadèmics puntuals, sinó que ha d'incorporar una **mirada de continuïtat** al llarg de totes les etapes educatives.

En aquest sentit, la diagnosi del suport educatiu ha d'anar més enllà de l'educació obligatòria i incloure explícitament les **transicions cap a l'educació secundària postobligatòria**, on el risc d'abandonament escolar prematur és especialment elevat i sovint menys visible a escala local. Analitzar què passa amb els joves un cop finalitzen l'ESO és una condició indispensable per dissenyar estratègies municipals de prevenció eficaces.

Aquest procés de diagnosi hauria d'implicar els tutors i tutores de tots els cicles educatius,

com a figures que coneixen de prop l'evolució, els resultats i les dificultats de cada infant o adolescent.

A més, la diagnosi hauria de generar indicadors útils no només per descriure la situació de partida, sinó també per avaluar l'impacte de les millores que s'introdueixin en el suport educatiu.

A continuació presentem una possible estructura de diagnosi que pot servir de referència a una escola o institut per analitzar la situació del suport educatiu al centre. Idealment, la Taula impulsora del suport escolar hauria d'animar i facilitar que tots els centres puguin dur a terme aquest exercici i compartir-ne els resultats.

Les dimensions proposades per estructurar la diagnosi aborden:

- + la situació educativa actual dels alumnes,
- + els suports que ja està rebent dins i fora de l'aula,

- + i les millores necessàries que identifiquen en el suport educatiu, tant en temps lectiu com no lectiu, dins i fora de l'escola.

La recollida d'informació hauria de cobrir totes les etapes educatives, inclosa l'educació infantil i la secundària post-obligatòria.

Com a exemple, la taula següent mostra un possible quadre de conclusions diagnòstiques i propostes de millora a què podria arribar un centre educatiu. Aquest quadre pot servir de model per estructurar l'exercici de diagnosi del claustre, combinant:

- + les apreciacions qualitatives dels tutors i tutores,
- + la consulta de dades internes disponibles (resultats de competències bàsiques, alumnes amb reconeixement de necessitats educatives, etc.),
- + la valoració que fa l'estudiant sobre el suport que necessita.

criteris clau de la diagnosi

Tot ecosistema local de suport educatiu necessita una **diagnosi compartida** per orientar decisions i accions.

01 Detectar moments crítics

ESPECIAL FOCUS EN

- + Trànsits Primària - ESO
- + 4t d'ESO i 1r postobligatòria
- + Moments de risc educatiu i desvinculació

02 Prioritzar perfils amb més risc

- + Indicadors acadèmics, socials i econòmics
- + Perfils invisibles i difícils d'atraure
- + ESO superior i postobligatòria

CRITERIS CLAU DE LA DIAGNOSI

03 Disposar de dades útils i actualitzades

- + Dades clau de diversos agents i serveis
- + Detectar necessitats més enllà dels centres

04 Orientar prioritats i accions

- + Construir-la en clau compartida (no com a estudi)
- + Interpretar resultats en clau accionable
- + Trobar mestres i adolescència a la decisió

PARAR I INTERPRETAR

- + Temps per analitzar els resultats
- + Espai per compartir dades i mirades
- + Prendre decisions i definir prioritats clau

Exemple de quadre diagnòstic sobre el suport educatiu en una escola

Cicles

Infantil 2n cicle, cicle inicial, cicle mitjà, cicle superior

Suport educatiu en el temps no lectiu

Suport educatiu no lectiu vinculat a l'escola

Les activitats no lectives que es fan a l'escola estan organitzades per l'AFA i els docents no intervenen en la seva definició.

Un 23% dels alumnes participa en activitats de l'AFA, que actualment són esportives, d'anglès i de robòtica. Totes les activitats són educatives però no adrecen prioritats d'equitat i èxit educatiu com:

- + Suport i recursos per fer els deures escolars i assolir autonomia.
- + Activitats per reforçar competències de lectoescriptura i STEM.
- + Reforç de la confiança i vincle familiar amb l'àmbit escolar.

Suport educatiu de l'entorn

Un 22% d'alumnes no fa activitats educatives regulars al marge de l'escola, amb sobrerrepresentació d'alumnes amb baix rendiment escolar.

La pràctica extraescolar es concentra en l'àmbit esportiu i d'idiomes.

Per millorar l'equitat i l'èxit educatiu dels alumnes, així com el seu benestar, seria valuós potenciar:

- + Activitats lúdiques en l'àmbit STEM i lectoescriptor als diferents cicles.
- + Projectes socioculturals i comunitaris.
- + Activitats educatives i de lleure en família.

Suport educatiu en el temps lectiu

Mesures i suports universals

Un 29% de l'alumnat requereix un reforç de les mesures universals de suport educatiu en el temps lectiu. Les aportacions dels tutors per a aquests alumnes apunten que es beneficiarien, sobretot, de:

- + Assumpció de càrrecs de responsabilitat i implicació.
- + Activitats d'aprenentatge que integrin moviment físic i manipulació.
- + Tècniques de relaxació/meditació en alguns moments del dia.

Tot l'alumnat es pot beneficiar d'aquestes mesures universals.

Mesures i suports addicionals i intensius

El 20% d'alumnes necessita mesures i suports addicionals i un 5%, intensives.

Les mesures actualment aplicades són el SEP i el suport individualitzat del mestre d'educació especial però la gran majoria necessitaria encara més temps de suport individual i enfortiment de la comunicació de proximitat amb la família, combinat amb una major diversificació de mesures universals dins de l'aula.

Diagnosi situació educativa

Resultats educatius per àmbits

Les competències amb assoliment més baix són les lingüístiques, matemàtiques i d'autonomia en l'aprenentatge, on entre un 30% i un 40% de l'alumnat té assoliments mig-baixos o baixos.

El percentatge d'assoliment baix es manté força estable entre cicles, però els casos es fan més greus per una progressiva desvinculació escolar.

Dificultats educatives detectades

Predominen les dificultats vinculades amb situacions familiars desfavorides. Els trastorns d'aprenentatge o les discapacitats són majoritàriament lleus, però no evolucionen positivament quan van units a situacions familiars desfavorides.

La dificultat per fer els deures va associada a situacions familiars desfavorides i tenen a veure, principalment, amb l'assoliment insuficient d'autonomia i hàbits de concentració a la llar.

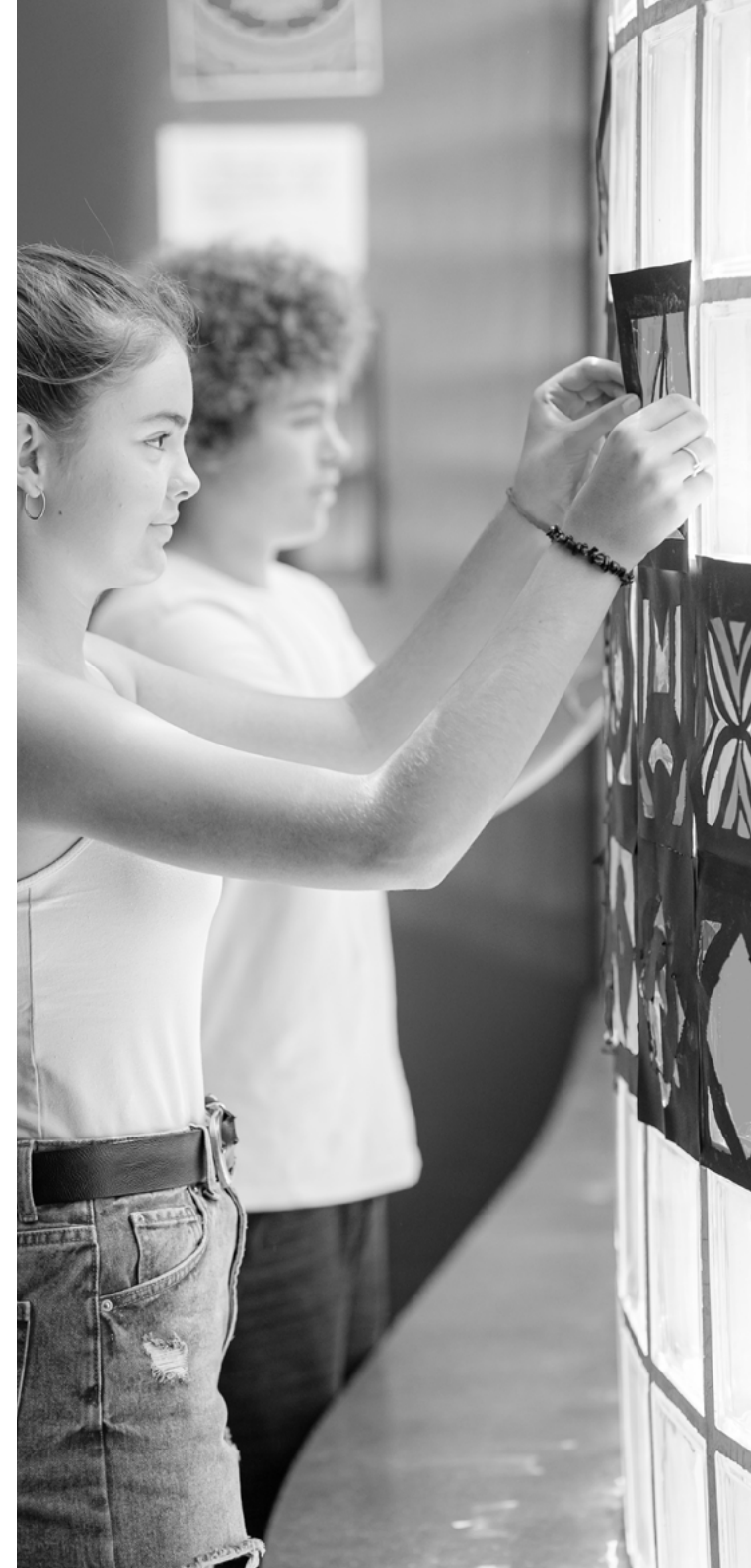
4.4

La diagnosi de necessitats de suport educatiu

La finalitat de fer una diagnosi de necessitats de suport educatiu amb els centres educatius és poder construir una estratègia ajustada a les necessitats reals de l'alumnat, combinant mesures dins l'horari escolar i, de manera complementària, mesures fora de l'horari escolar.

A tall d'exemple, presentem l'esbós d'una possible estratègia per a una escola, a partir d'uns resultats ficticis com els de la diagnosi de l'apartat anterior. En aquest cas, el suport orientat a completar tasques escolars (deures) es planteja vinculat al centre educatiu, mentre que el suport que es desenvolupa en l'entorn es focalitza a potenciar l'èxit i l'equitat educativa amb metodologies i continguts que amplien i diversifiquen les experiències d'aprenentatge (en lloc de reproduir les mateixes lògiques escolars).

Dibuixar l'estratègia desitjada a cada escola i institut i posar-les en comú en el marc d'una Taula de suport educatiu ajuda a concretar quines accions de millora cal impulsar i facilita posar-les en marxa amb el suport mutu entre agents.

Exemple de proposta d'accions per millorar el suport educatiu a partir de l'autodiagnosi d'una escola

Suport educatiu en tots els cicles
Reforç de la implicació i participació de les famílies

MILLORA DEL SUPORT EDUCATIU EN TEMPS LECTIU

Reforç de mesures universals (per afavorir tot l'alumnat):

- + Sistematitzar la detecció precoç de necessitats educatives a educació infantil (pla de formació continuada i pautes d'observació).
- + Ampliar el treball per projectes diversificats, incorporant co-docència i temàtiques escollides amb participació de l'alumnat.
- + Intensificar l'avaluació formativa, amb criteris i instruments per cicles.
- + Reforçar el protagonisme de l'alumnat: assignació universal de càrrecs i responsabilitats a l'aula.
- + Introduir tècniques de relaxació o mindfulness a l'inici de la jornada, per afavorir concentració i benestar.
- + Integrar el moviment físic a l'aula (dinàmiques breus, pauses actives, activitats amb component corporal).

Reforç de mesures addicionals i intensives:

- + Augment d'hores de SEP.
- + Augment del nombre de tutories presencials amb les famílies d'infants amb NEE.

SUPORT EDUCATIU VINCULAT A L'ESCOLA FORA DE L'HORARI ESCOLAR

Introducció d'activitats educatives complementàries:

- + Espai de deures i estudi assistit dos cops per setmana a la biblioteca escolar, amb supervisió i un component d'assessorament familiar. Es demanarà suport a l'Ajuntament i a l'AFA per adequar l'espai (condicionament, materials i recursos).
- + Prova pilot del Programa Lecxit per a infants de cicle mitjà, a la biblioteca escolar, amb la col·laboració de les famílies.

Aquestes activitats s'organitzaran a través d'una comissió mixta, formada per docents de diferents cicles, representants de famílies de cada curs i famílies d'alumnes amb dificultats educatives.

Suport educatiu en diferents temps i espais educatius: lectiu no lectiu, dins i fora de l'escola.

SUPORT EDUCATIU DE L'ENTORN

Prescripció i vinculació a recursos especialment recomanables:

- + Projecte de teatre infantil amb l'Associació Amics del Teatre.
- + Club d'escacs amb adaptacions per a infants amb TDAH.
- + Programa de musicoteràpia per infants amb autisme de l'Escola de Música.
- + Esplai de lleure socioeducatiu.

Propostes de noves accions a impulsar des de l'entorn:

- + Projecte "Passaport Edunauta": activitats educatives en família adaptades als diferents cicles.
- + Programació d'activitats STEM al Centre Cívic Municipal.

Un cop els centres han elaborat la seva diagnosi i han identificat línies de millora ajustades al seu alumnat, és moment de **posar en comú les propostes i veure com fer-les viables a partir de la suma d'esforços i recursos.**

Aquesta posada en comú es pot fer en el marc d'una Taula impulsora del suport educatiu, del Consell Educatiu Municipal o d'altres espais col·legiats (com les comissions de treball dels Plans Educatius d'Entorn).

Sigui quin sigui l'espai escollit, és fonamental que hi participin tots els agents compromesos amb la millora del suport educatiu, perquè cadascú haurà de transformar el seu compromís en aportacions concretes.

Què cal consensuar i concretar per part de cada agent?

LES ASSOCIACIONS DE FAMÍLIES

- + Com poden contribuir a desplegar les propostes definides pels centres educatius.
- + Com poden reforçar la difusió dels recursos de suport educatiu entre les famílies i incentivar-ne la implicació.

ELS I LES JOVES ESTUDIANTS

- + Com poden participar activament en el desplegament de les propostes definides pels centres educatius, especialment a través dels espais d'orientació, tutoria, mentoria i suport educatiu.
- + Com poden implicar-se en la presa de decisions educatives i en el seguiment de la seva pròpia trajectòria formativa, especialment en moments clau com el 4t d'ESO i les transicions cap a la secundària postobligatòria.
- + Com poden contribuir a identificar, utilitzar i donar a conèixer els recursos de suport educatiu disponibles al municipi, facilitant-ne l'accés entre iguals i normalitzant la demanda d'ajuda.

LES ENTITATS I EQUIPAMENTS

- + Quina resposta poden donar a les demandes i orientacions dels centres educatius.
- + Com es coordinaran amb els centres per a la derivació, l'acollida i l'atenció conjunta de l'alumnat.

L'AJUNTAMENT

- + Quina partida pressupostària destinarà al finançament del suport educatiu.

- + Amb quins criteris subvencionarà o impulsarà iniciatives de suport educatiu.
- + Quins recursos materials i humans pot posar a disposició dels centres, les associacions de famílies i les entitats per fer viables les accions acordades.
- + Com facilitarà l'obertura de les escoles més enllà de l'horari lectiu i l'ús d'altres espais municipals per acollir activitats de suport educatiu.
- + Quins materials informatius cal elaborar sobre les opcions de suport educatiu del municipi i quina estratègia de difusió cal desplegar entre famílies, educadors i docents.

LA TAULA IMPULSORA DEL SUPORT EDUCATIU

- + Com instaurar una dinàmica activa d'orientació i prescripció de les oportunitats de suport educatiu entre els tutors i tutores dels centres.
- + Com avaluar periòdicament si les accions desplegades tenen impacte (més assoliment de competències bàsiques, més equitat i més personalització dels aprenentatges).
- + Com oferir suport continuat als agents educatius (seguiment, resolució de dificultats, aprenentatge compartit i ajustos).

4.5 Criteris de qualitat del suport educatiu

A continuació, recopilem alguns criteris de qualitat que haurien d'estar presents en un ecosistema de recursos de suport educatiu:

- + **Diversitat d'opcions:** l'ecosistema ha d'oferir una paleta variada de propostes capaç de donar resposta a diferents perfils d'alumnat i necessitats, incloses les altes capacitats. Així com recursos específics per a joves de secundària postobligatòria que requereixen reforç acadèmic, orientació o acompanyament en els primers cursos.
- + **Prevenió al llarg de tota l'escolarització:** el suport educatiu ha d'arribar a totes les etapes, començant des dels primers anys. El tram 0–6 es pot abordar a través d'espais familiars, escoles bressol i el segon cicle d'infantil, reforçant la tasca estimulativa de la família i la detecció precoç de necessitats. Alhora, cal garantir la continuïtat del suport més enllà de l'ESO, especialment en les transicions cap a la secundària postobligatòria, on el risc

d'abandonament és elevat si no existeixen dispositius de sosteniment.

- + **Suport a les famílies:** un objectiu transversal és ajudar mares i pares a contribuir de manera positiva a l'aprenentatge dels fills. Està àmpliament documentat que la implicació familiar té un impacte elevat en el rendiment escolar i que, quan no es dona de manera espontània, es pot estimular amb programes d'implicació parental (Blasco, 2018). És especialment rellevant promoure aspiracions educatives i vitals, donar sentit a l'aprenentatge, consolidar rutines saludables i afavorir l'autonomia en les tasques escolars. A la secundària i postobligatòria, aquest suport ha d'ajudar també a comprendre les exigències reals dels itineraris formatius i a acompanyar processos de presa de decisions sense substituir l'agència dels joves.
- + **Equip interdisciplinari i educadors formats:** és ideal disposar d'equips multidisciplinaris (educació social,

pedagogia, psicologia) que integrin la dimensió pedagògica, social i emocional de l'aprenentatge. Quan no sigui possible, es poden explorar fórmules de figures especialistes compartides entre recursos. Pel que fa a la formació, hauria d'incloure, a més dels aspectes pedagògics i socials:

- gestió de la convivència i la cooperació dins l'espai de suport,
 - orientació i treball amb les famílies,
 - identificació de possibles dificultats d'aprenentatge o de salut que requereixin derivació a recursos especialitzats,
 - acompanyament a adolescents i joves en processos de presa de decisions educatives i vitals, especialment en transicions postobligatòries.
- + **Metodologies actives i personalitzades:** el suport educatiu ha de ser realment personalitzat. Això implica escoltar l'infant, estimular la participació activa, identificar interessos i dificultats i adaptar

l'estratègia a la seva manera d'aprendre. Cal evitar reproduir lògiques escolars que no estan funcionant (per exemple, la pressió per “acabar currículum” sense assegurar comprensió i progrés). A la secundària i postobligatòria, aquesta personalització ha d'incorporar el reconeixement explícit de l'agència dels joves i la seva corresponsabilitat progressiva en l'aprenentatge.

- + **Grups reduïts i atenció personalitzada:** algunes modalitats de suport educatiu requereixen una atenció plenament individualitzada (mentoria, parelles lectores, tàndems de conversa, etc.). Quan l'activitat és grupal, es recomana treballar amb menys de 15 alumnes i amb diversos adults referents que permetin una atenció individualitzada. En el cas de joves en transició a la postobligatòria, els formats de mentoria i acompanyament individual són especialment recomanables.
- + **Recolzament en les TIC i entorns digitals avançats:** l'autonomia en

l'aprenentatge passa, cada vegada més, pel domini d'eines digitals i entorns virtuals. En l'etapa de secundària, és recomanable integrar l'ús de TIC amb finalitats d'aprenentatge i autoregulació. En aquest sentit, cal explorar també formats basats en intel·ligència artificial (IA) — com tutors virtuals, eines d'organització de l'estudi, feedback personalitzat o suport adaptatiu— sempre amb criteris pedagògics, ètics i d'equitat, evitant bretxes digitals i usos merament instrumentals.

- + **Durada, intensitat i horari adequats:** el suport educatiu compensatori mostra impacte de manera més consistent a partir d'un volum aproximat de 50 hores de dedicació, equivalent a unes 2–3 hores setmanals durant un mínim de 6 mesos (Alegre, 2016). Pel que fa a l'horari, si es fa fora de l'escola, convé situar-lo en franges “saludables”, evitant finalitzar més enllà de les 19 h. A la postobligatòria, cal flexibilitzar horaris i formats per compatibilitzar-los amb les exigències acadèmiques i vitals dels joves.

- + **Espai físic digne i no estigmatitzant:** l'espai ha de ser amable, versàtil i no estigmatitzant. Ha de resultar estimulant i atractiu per a famílies de qualsevol perfil social, entenent l'espai com una part més de l'estratègia pedagògica. Poden ser entorns idonis centres cívics, casals de joves o biblioteques escolars i municipals.
- + **Xarxa prescriptora consolidada (especialment tutors/es):** cal una xarxa que orienti i prescriu oportunitats de suport educatiu, amb instruments com un catàleg actualitzat de recursos i espais on poder influir en la configuració d'aquest ecosistema. Les OME (Oficines Municipals d'Escolarització) són un actor clau a incorporar-hi per derivar alumnat nouvingut a recursos que puguin facilitar la seva integració escolar. En el cas de la secundària postobligatòria, aquesta xarxa ha d'incloure també orientadors, mentors i serveis municipals de joventut que permetin fer seguiment dels joves més enllà de l'ESO.

4.6

L'avaluació del suport educatiu

L'avaluació del suport educatiu es pot abordar en quatre nivells complementaris. A cada nivell ens fem preguntes diferents i, per tant, cal definir metodologies també diferents.

Els tres nivells d'avaluació són:

- + Impacte educatiu
- + Satisfacció amb el suport educatiu
- + Qualitat i adequació de l'estratègia de suport
- + Permanència i continuïtat del estudis

Avaluació de l'impacte educatiu

És el nivell més rellevant: mesura si el suport educatiu millora o no els resultats dels infants i adolescents.

Requereix comparar el nivell de l'alumne abans i després de rebre el suport (i, si és possible, fer un seguiment evolutiu), en dimensions com:

- + Competència lingüística
- + Competència matemàtica

- + Competència en medi (social i natural)
- + Autonomia en l'aprenentatge
- + Motivació i vinculació amb l'escola

A la secundària i, especialment, a la postobligatòria, cal incorporar també indicadors vinculats a la continuïtat educativa, com ara:

- + promoció de curs,
- + permanència en els estudis postobligatoris durant el primer any,
- + reducció d'absències o abandonaments,
- + capacitat de sostenir l'esforç acadèmic davant l'augment d'exigència.

Avaluació de la satisfacció amb el suport educatiu

Aquest nivell recull la percepció sobre el servei rebut, principalment a través de:

- + l'alumnat,
- + les famílies,
- + i, en alguns casos, el tutor o tutora.

Avaluar la satisfacció té algunes dificultats:

- + en les edats més primerenques, l'alumnat pot tenir dificultats per expressar una valoració;
- + en recursos amb pocs participants, la mostra pot ser petita i poc representativa;
- + sovint famílies i infants coneixen només un recurs i tenen pocs punts de comparació.

Com a metodologia, acostuma a funcionar bé el qüestionari breu (amb preguntes simples i escales clares), complementat amb grups de debat o entrevistes curtes per entendre els motius de la valoració.

Aspectes de satisfacció a considerar:

- + Comunicació amb l'equip educador (freqüència, canals i contingut).
- + Confiança en els educadors/es.
- + Motivació de l'infant per assistir-hi.
- + Percepció de progressos i aprenentatges.
- + Adequació del suport a les necessitats de l'infant.

- + Regularitat del servei (puntualitat i continuïtat).
- + Condicions del recurs (horari, preu, instal·lacions).

A la secundària i postobligatòria, és especialment rellevant incorporar la percepció dels joves sobre el grau de participació que tenen en el suport rebut i sobre si se senten escoltats i corresponsables del seu procés educatiu.

Avaluació de la qualitat i adequació de l'estratègia de suport

Aquest nivell analitza si el suport educatiu:

- + compleix criteris de qualitat desitjables (p. ex. grups reduïts, personal qualificat, metodologies actives, coordinació amb el centre, comunicació amb famílies...),
- + i si arriba al perfil d'alumnat diana que es vol prioritzar.

També és una via clau per recollir el coneixement de primera mà dels equips educadors: què funciona, què no i què cal ajustar.

Dimensions a recollir:

- + Objectius i enfocament del recurs.
- + Perfil i qualificació del personal educador.
- + Metodologies utilitzades.
- + Intensitat del suport (hores setmanals i anuals).
- + Capacitat i ús (places, usuaris, ràtios i mida de grup).
- + Perfil dels beneficiaris (característiques educatives i sociodemogràfiques).
- + Canals d'accés i derivació.
- + Assistència i continuïtat (taxa d'assistència, abandonaments).
- + Coordinació amb tutors/es (freqüència i canals).
- + Comunicació amb famílies (freqüència i canals).
- + Costos i finançament.
- + Resultats observats i indicadors disponibles.
- + Dificultats habituals en el procés d'acompanyament.

A la secundària i postobligatòria, aquesta avaluació ha d'incorporar explícitament la capacitat de l'estratègia per reconèixer i reforçar l'agència dels joves, així com per sostenir la continuïtat educativa en moments de transició i d'elevada exigència acadèmica.

Avaluació de la permanència i continuïtat del estudis

Aquest nivell analitza fins a quin punt el suport educatiu contribueix a sostenir la continuïtat de les trajectòries educatives dels infants i joves i a prevenir abandonaments temporals o definitius, especialment a la secundària obligatòria superior i a l'educació secundària postobligatòria.

- + Dimensions a recollir
- + Continuïtat en els estudis
- + Abandonaments i interrupcions
- + Moments crítics de desvinculació
- + Assistència i regularitat
- + Reorientacions educatives
- + Reenganxament educatiu i Percepció dels joves sobre la continuïtat

Bibliografia

Alegre, M. À. (2016). *Serveixen els programes d'estiu per millorar els aprenentatges i els resultats educatius dels alumnes?* Col·lecció “Què funciona en educació?” Barcelona: Fundació Jaume Bofill

Blasco, J.(2018) *¿Los programas para fomentar la implicación parental en la educación sirven para mejorar el rendimiento escolar?* Col·lecció “Què funciona en educació?” Barcelona: Fundació Jaume Bofill.

Castejón, A. i Curran, M. (2020), *Suport educatiu per no deixar ningú enrere. Una aposta per l'equitat i la millora educativa.* Fundació Jaume Bofill.

Consorti d'Educació de Barcelona (2015). *Mapa de recursos de suport escolar a Barcelona.* Barcelona: Ajuntament de Barcelona.

Departament d'Ensenyament (2015), *De l'escola inclusiva al sistema inclusiu. Una escola per a tothom, un projecte per a cadascú.* Generalitat de Catalunya.

Fundació Jaume Bofill (2019) *Educació a l'hora. Uns altres horaris escolars són possibles.* Barcelona: Fundació Jaume Bofill.

Gomà, N. (2025). *Comunitats que no abandonen. Acció social comunitària contra l'abandonament escolar prematur: 15 pràctiques per la inspiració.* Barcelona: Fundació Bofill, Plataforma Zero Abandonament.

Montes, A., i Jover, A. (2023). *Municipis que no abandonen. Pràctiques inspiradores contra l'Abandonament Escolar Prematur.* Barcelona: Fundació Bofill, Plataforma Zero Abandonament.

Moreno, JM i Martínez Torre, Á. (2022). *Educación en la sombra en España: cómo las clases particulares se están convirtiendo en un bien de primera necesidad.* Barcelona: EsadeEcPol, Centro de Políticas Económicas de Esade.

Referents d'Atenció Educativa Inclusiva (RAI) de Catalunya i per l'equip SADI (Servei d'Atenció a la Diversitat i la Inclusió) (2020). *Mesures i suports universals en el centre educatiu. Orientacions per als centres en la planificació de mesures i suports universals.* Document de treball.

Tarabini, A.; Curran, M. (2019), *Guies de política educativa local. Estratègies municipals contra l'abandonament escolar prematur.* Diputació de Barcelona.

Generalitat de Catalunya, Decret 150/2017, de 17 d'octubre, de l'atenció educativa a l'alumnat en el marc d'un sistema educatiu inclusiu.

05

Quatre ecosistemes locals de suport educatiu: experiències municipals que inspiren

Un ecosistema local de suport educatiu es construeix amb els centres, les famílies, les entitats, els equipaments i l'ajuntament fent encaixar peces que, per si soles, no fan sistema. Per això, després d'exposar els conceptes i criteris de la guia, presentem quatre experiències municipals que mostren maneres diferents d'organitzar un ecosistema local de suport educatiu.

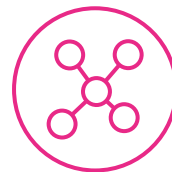
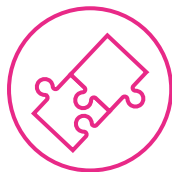
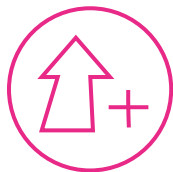
Les experiències dels Ajuntaments de Montornès del Vallès, Sant Cugat del Vallès, Canovelles i Mataró ofereixen un botó de mostra de com cada municipi articula recursos vinculats a escoles i instituts (per exemple TSAE del PEE, estudis assistits, suport lingüístic per nouvinguts) i com aquests recursos es connecten amb dispositius d'orientació, inclusió, acompanyament familiar i prevenció de l'absentisme.

Aquest apartat no vol proposar “models a copiar”, sinó aportar punts de referència: decisions de disseny, fórmules de coordinació i enfocaments que poden ajudar-te a interpretar el teu propi mapa local. L'objectiu és que, en llegir-les, et sigui fàcil identificar:

- + quines recursos són clau un en ecosistema educatiu,
- + quins connectors fan que la xarxa funcioni,
- + quines estratègies ajuden a guanyar en equitat, coherència i impacte.

En definitiva, aquestes experiències volen servir com a inspiració per passar de la idea d'ecosistema abstracte a informació real sobre recursos, connexions i governança habituals en el context català actual.

01 SUPORT EDUCATIU VINCULAT A ESCOLES I INSTITUTS

Programa de suport educatiu municipal:

- + Lectoescriptura: primer cicle de primària.
- + Fem els deures: 3r de primària fins a 4t d'ESO.

Servei Municipal de Logopèdia.

02 VALORS AFEGITS DEL SUPORT EDUCATIU

- + Implicació de les famílies amb trucades i activitats familiars.
- + Millora de l'avaluació amb registre de resultats acadèmics.
- + Sessions de benestar emocional a "Fem els deures".

03 RECURSOS EDUCATIUS COMPLEMENTARIS

- + Suport a la criança (espais i programació familiar, serveis de teràpia familiar).
- + Biblioteca (foment lector).
- + Programa "Dinem Junts" (alumnes d'ESO).
- + Programació oberta dels equipaments infantils i juvenils.
- + Oferta unificada d'extraescolars.
- + Orientació integral a joves.

04 CONNECTORS I FACILITADORS

- + Tècnic d'atenció a la diversitat funcional per assessorar famílies i professionals sobre inclusió. Gestiona la borsa de personal vetllador.
- + Comissió de serveis socioeducatius de coordinació professional en el seguiment d'infants.
- + Altres figures: Orientador acadèmic de Joventut.

05 CO-GOVERNANÇA

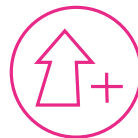
- + Pla Montornès Educa, paraigua de totes les actuacions educatives, incloent el Pla Educatiu d'Entorn.
- + Consell Escolar Municipal ampliat, amb representació de l'educació no formal.
- + Grup de treball del Pla Educatiu d'Entorn amb les direccions dels centres educatius.

01 SUPORT EDUCATIU VINCULAT A ESCOLES I INSTITUTS

L'Ajuntament de Montornès del Vallès desplega un programa propi de suport educatiu municipal amb les següents característiques:

- + **Etapas cobertes:** El Programa municipal de suport educatiu de Montornès del Vallès aborda tota l'escolarització obligatòria:
 - + Reforç a la lectoescriptura en alumnat de primer cicle de primària.
 - + Reforç escolar més acadèmic des de 3er de primària fins a 4t d'ESO.
 - + Servei de logopèdia individualitzat a primària i ESO.
- + **Places:** El curs 2024-25, el programa va atendre un total de 121 alumnes a Lectoescriptura i Fem els deures i 32 al Servei de Logopèdia.
- + **Gratuïtat:** Tots tres serveis són gratuïts, eliminant les barreres econòmiques d'accés i facilitant l'accés a recursos especialitzats, com la logopèdia.
- + **Prescripció escolar:** No és un recurs d'inscripció oberta, sinó que hi ha derivació i validació des dels centres, i això ajuda a prioritzar necessitats i a generar equitat. suport educatiu per als infants i adolescents que ho necessitin.

02 VALORS AFEGITS DEL SUPORT EDUCATIU

- + **Atenció personalitzada:** El programa socioeducatiu municipal treballa amb grups molt reduïts (ràtio màxima 4-5), amb suport d'educadors professionals.
- + **Cura del benestar emocional:** el programa "Fem els deures" treballa el benestar emocional amb sessions específiques destinades a crear cohesió de grup, fomentar l'autoestima, l'autoconeixement i abordar els neguits emocionals d'infants i joves.
- + **Implicació de les famílies:** el programa de suport educatiu ha reforçat la comunicació i la implicació de les famílies amb trucades de seguiment i activitats familiars.
- + **Millora de l'avaluació:** es registra l'evolució dels resultats acadèmics dels infants atesos per poder complementar l'avaluació qualitativa que es fa a les Comissions de serveis socioeducatius amb indicadors objectivables d'impacte. Tot i així, cal ressaltar que els impactes normalment són més de tipus actitudinal i només a mig-llarg termini poden constatar-se alguns impactes acadèmics.
- + **Ús d'equipaments comunitaris:** el programa de suport educatiu utilitza la xarxa d'equipaments d'infància i joventut que s'ha construït al municipi: els centres infantils Pintor Mir i la Peixera i els centres juvenils Satèl·lit i Sputnik. Són espais multiservei socialment integradors, que combinen activitats comunitàries, participatives, culturals obertes amb serveis específics a infants i famílies.

03

RECURSOS EDUCATIUS COMPLEMENTARIS

- + **Suport a la criança:** a més a més de les escoles bressol, Montornès disposa de serveis i programes municipals per fer un acompanyament familiar a la criança, reforçant les bases per a l'aprenentatge: Programa d'activitats "Eduquem i Gaudim en Família", Servei d'Atenció Psicoterapèutica per a famílies, Espai materno-infantil per a famílies amb infants de 0-3 anys i Espai Familiar Nexes per a famílies amb infants de 3 a 12 anys.
- + **Activitats de la Biblioteca:** l'Ajuntament dota la Biblioteca municipal de pressupost per realitzar activitats de foment lector i cultural en coordinació amb les escoles. Així, la biblioteca desenvolupa tallers de lectura, poesia, narrativa, debat, lectura en veu alta, conta contes i dinamitza biblioteques escolars.
- + **Programa "Dinem Junts":** Montornès del Vallès disposa d'un servei de menjador amb reforç socioeducatiu per a alumnes d'ESO derivats de serveis socials.
- + **Programació oberta als equipaments infantils i juvenils:** la xarxa d'equipaments infantils (Pintor Mir, La Peixera) i juvenils (Sputnik, Satèl·lit) proporciona una agenda continuada d'activitats comunitàries obertes, així com accés a serveis d'informàtica, orientació, espais de trobada i de joc lliure.
- + **Oferta extraescolars i casals d'estiu:** a Montornès del Vallès, les AFA han creat una oferta unificada d'extraescolars i l'Ajuntament difon un catàleg amb tota l'oferta extraescolar del municipi. El programa d'atenció a la diversitat garanteix personal vetllador per accedir a les extraescolars i als casals d'estiu.
- + **Les dimensions Joves:** les dimensions joves són un projecte d'acompanyament i orientació integral a adolescents i joves en l'àmbit acadèmic, sociolaboral, emocional, feminista i de mobilitat internacional.

04

CONNECTORS I FACILITADORS

- + **Comissions de serveis socioeducatius:** són espais de coordinació que garanteixen la supervisió conjunta dels casos derivats al suport educatiu entre docents, educadors del programa i altres professionals socials, sanitaris i educatius del municipi. La comissió treballa amb un sistema de fitxes individuals de cada cas que recullen els objectius i plans de treball i evolució dels casos en carpetes compartides.
- + **Tècnic d'atenció a la diversitat funcional:** aquesta figura és clau per a la inclusió. Orienta famílies, entitats i professionals sobre inclusió i gestiona una borsa de vetlladors municipals – gratuïts per a les famílies – segons necessitats detectades per garantir l'accés tant al suport educatiu com a extraescolars i casals d'estiu. El tècnic també facilita l'adaptació d'activitats per tal que siguin universalment més inclusives.
- + **Orientador acadèmic de Joventut:** actua com a vincle entre els adolescents i joves i el suport educatiu, ja que està present als equipaments on es fa el suport, participa de les comissions socioeducatives i fa orientació personalitzada a joves i adolescents. Per això, aporta una mirada més integral del jove o adolescent i ajuda a reduir la fragmentació de l'atenció entre serveis.

IDEES CLAU DE L'ECOSISTEMA DE SUPORT EDUCATIU

MONTORNÈS DEL VALLÈS

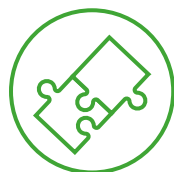

05 CO-GOVERNANÇA

La cogovernança de l'ecosistema de suport educatiu es recolza en tres elements: un pla educatiu que funciona a mode de marc comú; un espai de decisió d'àmbit comunitari i un espai operatiu de treball amb les escoles:

- + **Montornès Educa:** és un marc únic que unifica el que abans estava separat (Pla Educatiu de Ciutat i Pla Educatiu d'Entorn en paral·lel) i agrupa totes les actuacions educatives sota una mateixa marca/estratègia. Ajuda a treballar amb una visió de sistema: tot el que passa en educació (formal i no formal) s'entén com a part d'un mateix ecosistema. Hi ha actuacions que les escoles identifiquen específicament com a Pla Educatiu d'Entorn, però amb una governança i un relat integrats.
- + **Consell Escolar Municipal** (ampliat): el Consell ha passat de ser un consell escolar clàssic (centrat en educació formal) a un espai amb presència d'educació no formal i d'entitats de diferents àmbits. Aprova anualment el pla de treball de Montornès Educa, englobant aspectes com l'educació extraescolar i d'estiu i fa sessions monogràfiques per abordar temes de la comunitat educativa en profunditat.
- + **Grup de treball del Pla Educatiu d'Entorn:** és un espai professional i de gestió, orientat a allò que "toca de prop" a les escoles. Així, està format per les direccions de totes les escoles i serveis municipals i es reuneix mensualment. Se centra en el seguiment de les actuacions que afecten directament les escoles.

01 SUPORT EDUCATIU VINCULAT A ESCOLES I INSTITUTS

- + Programa de TSAE (Tallers de Suport i Acompanyament Educatiu).
- + Taller intensiu d'anglès a l'ESO.
- + Parelles lingüístiques als instituts.

02 VALORS AFEGITS DEL SUPORT EDUCATIU

- + Autonomia dels centres per gestionar el seu propi TSAE segons les seves prioritats i projecte.
- + Formació conjunta al personal de suport educatiu sobre cura emocional de l'alumnat i ús social del català.
- + Supervisió anual dels TSAE.

03 RECURSOS EDUCATIUS COMPLEMENTARIS

- + Tallers d'estudi assistit a Espais Joves.
- + Tallers de català per a alumnat nouvingut.
- + Casal d'acollida per a alumnat nouvingut.
- + Natació per a joves nouvinguts de 16+ anys matriculats a l'escola d'adults.
- + Projectes propis d'entitats amb voluntariat de foment de la lecto-escritura.

04 CONNECTORS I FACILITADORS

- + Comissió de Tallers de Suport Educatiu.
- + Comissió d'absentisme i Comissió d'abandonament escolar prematur.
- + Comissions Socials dels Centres.
- + Xarxa del seminari d'orientació.
- + Tècnica d'Orientació
- + Dinamitzadora referent del PEE i tècnica d'educació.
- + Assessora de llengua, interculturalitat i cohesió social.
- + Tutors i orientadors de cada centre educatiu.

05 CO-GOVERNANÇA

- + Comissió representativa del Pla Educatiu d'Entorn.
- + Comissió operativa del Pla Educatiu d'Entorn amb representació de l'Ajuntament, del Departament d'Educació, de direccions de primària i secundària i entitats de suport educatiu.

01

SUPORT EDUCATIU VINCULAT A ESCOLES I INSTITUTS

A Sant Cugat del Vallès, el Pla Educatiu d'Entorn articula diversos suports educatius gratuïts entre els quals destaquen:

- + **Tallers de Suport i Acompanyament Educatiu (TSAE):** tallers de suport educatiu dirigits a l'alumnat de tercer a sisè de primària i d'ESO. Els tallers s'organitzen principalment dins dels mateixos centres educatius, ja que es considera que aquest model té més beneficis que la derivació a entitats externes, sobretot per la facilitat de coordinació entre docents i educadors del suport. Tot i així, a la xarxa de TSAE es complementa amb diverses entitats que ofereixen els tallers en les seves seus i es coordinen amb els centres educatius.
- + **Tallers intensius d'anglès a l'ESO:** van sorgir per la demanda dels centres davant les desigualtats de nivell d'anglès a les aules. Són tallers d'un trimestre intensiu de durada per a alumnat que no pot permetre's una acadèmia i que necessita un impuls per guanyar confiança en l'anglès. El contingut - seleccionat pels docents de llengua anglesa en coordinació amb l'empresa que imparteix el curs- se centra en la comunicació oral per ajudar els alumnes a perdre la por a expressar-se.
- + **Parelles lingüístiques als instituts:** s'ofereixen als centres que ho desitgen. L'assessora LIC forma joves voluntaris que, normalment a l'hora del pati, es troben amb altres alumnes per practicar la llengua.

02

VALORS AFEGITS DEL SUPORT EDUCATIU

El suport educatiu vinculat al Pla Educatiu d'Entorn de Sant Cugat aporta diversos valors afegits que en reforcen la qualitat i l'impacte:

- + **Autonomia dels centres:** El model de subvenció atorga als centres autonomia per organitzar els seus propis TSAE segons les seves necessitats. Poden decidir els cursos als quals es dirigeixen, els continguts a treballar, el perfil d'educadors del suport i els detalls de la gestió, adaptant el recurs al seu projecte educatiu.
- + **Formació conjunta:** S'ha incorporat formació inicial per a tot el personal de suport, tant professional com voluntari. Aquestes sessions se centren en aspectes clau com la importància del vincle i l'acompanyament emocional, seguint l'enfocament de la mentoria, i en l'ús social de la llengua catalana en el procés d'aprenentatge. La formació permet al personal entendre que la seva tasca s'emmarca en un projecte més ampli, el Pla Educatiu d'Entorn. A més, es promou la compartició de pautes i documents pràctics de treball i seguiment dels alumnes.
- + **Supervisió i acompanyament:** Anualment es realitzen observacions dels tallers de suport educatiu en les escoles.

03

RECURSOS EDUCATIUS COMPLEMENTARIS

A Sant Cugat del Vallès, a més dels programes principals del Pla Educatiu d'Entorn, existeixen altres recursos de suport educatiu impulsats per l'Ajuntament i per entitats del tercer sector:

- + **Tallers d'estudi assistit a Espais Joves:** els Espais Joves de la Floresta i de Les Planes disposen de tallers d'estudi assistit gratuïts per a adolescents d'entre 12 i 18 anys. Els Espais compten amb un educador/a que s'encarrega de dinamitzar el suport.
- + **Tallers de català per a joves nous:** aquest recurs està enfocat a l'alumnat de secundària i postobligatòria que acaba d'escolaritzar-se i que necessita dominar la llengua catalana per poder promocionar de curs. Tot i ser una actuació dins el PEE, els tallers es realitzen en entitats i fora dels centres educatius. Es tracta d'una activitat voluntària i l'alumnat s'hi pot inscriure en qualsevol moment del curs.
- + **Casal d'acollida:** és un casal que s'ofereix durant el mes de juliol a alumnes nous de secundària, especialment aquells que arriben a final de curs. El programa combina l'aprenentatge del català, activitats de coneixement de l'entorn i sessions d'orientació individualitzada. Es tracta d'un recurs del Pla Educatiu d'Entorn que es desenvolupa fora dels centres educatius.
- + **Natació per a joves nous de 16+ anys:** és una activitat recent per a l'alumnat de l'Escola d'Adults que no sap nedar. Es realitza un cop per setmana durant un trimestre a la piscina municipal i està finançat per l'Ajuntament.

- + **Projectes propis d'entitats amb voluntariat:** L'entitat Òmnium Cultural impulsa diverses iniciatives als centres educatius. Destaquen:
 - + **Projecte Apel·les:** Ofereix acompanyament individualitzat en lectoescriptura a l'alumnat de cycle inicial de primària. Es realitza dins de l'horari lectiu, una hora a la setmana, amb la col·laboració de docents jubilats voluntaris.
 - + **Mot a Mot:** És un projecte de foment de la lectura per a primària i secundària. També es duu a terme amb mestres jubilats en grups reduïts, una hora setmanal.

04

CONNECTORS I FACILITADORS

A Sant Cugat hi ha una xarxa d'agents i espais de coordinació que treballen per connectar les necessitats de l'alumnat amb els recursos de suport educatiu disponibles. Els principals són:

- + **Comissió de Tallers de Suport Educatiu:** Reuneix específicament totes les entitats que ofereixen tallers de suport educatiu. Serveix per posar en comú necessitats, evitar duplicitats d'alumnes i gestionar llistes d'espera.

- + **Comissió d'Absentisme i d'Abandonament Escolar:** Són espais de coordinació entre Ajuntament, Departament d'Educació, Serveis Socials, EAP i representants de centres per abordar els casos d'alumnat en risc.
- + **Comissions Socials dels Centres:** Es realitzen als centres de primària i secundària amb la participació de Serveis Socials per fer un seguiment dels alumnes amb dificultats educatives i socials.
- + **Figures Professionals Clau:**
 - + **Tècnica d'Orientació:** És una figura central que fa acompanyament a joves, treballa en la prevenció de l'absentisme i abandonament escolar prematur, i participa en recursos com el Casal d'Acollida.
 - + **Dinamitzadora referent del PEE i tècnica d'educació:** coordina i supervisa els recursos que formen part del PEE i contribueix a la planificació i sosteniment del pla.
 - + **Assessora de llengua, interculturalitat i cohesió social:** dona suport al professorat en el treball de la competència lingüística de tot l'alumnat en general, i en l'atenció a l'alumnat procedent de processos migratoris i a l'alumnat amb risc d'exclusió social, en l'àmbit dels centres educatius i els plans educatius d'entorn.
 - + **Tutors i Orientadors dels centres educatius:** Són figures centrals a l'hora de detectar les necessitats de l'alumnat i derivar-los als recursos de suport.

05 CO-GOVERNANÇA

A Sant Cugat del Vallès, la cogovernança del suport educatiu s'articula principalment a través de dos espais clau dins del Pla Educatiu d'Entorn:

- + **Comissió Representativa del Pla Educatiu d'Entorn:** És l'òrgan de governança més ampli. Està presidida per la Regidora d'Educació i hi participen referents de tots els centres educatius, entitats i tècnics municipals. La seva funció principal és aprovar el pla anual i la memòria d'actuacions, així com debatre i prendre decisions sobre la direcció estratègica general. Periòdicament, organitza jornades de treball més profundes per recollir propostes i analitzar necessitats.
- + **Comissió Operativa del Pla Educatiu d'Entorn:** És un espai de treball més reduït i àgil on es debaten els temes, s'analitzen les necessitats i es prenen les decisions operatives. La seva composició inclou dos representants de centres educatius (un director/a de primària i un de secundària). La incorporació d'aquests dos directores ha estat una millora fonamental, ja que participen directament en el procés de presa de decisions i actuen com a delegats, traslladant la informació i els debats a la resta de direccions. Això ha millorat la implicació i el sentiment de participació dels centres en els projectes de suport educatiu.

01 SUPORT EDUCATIU VINCULAT A ESCOLES I INSTITUTS

- + Servei municipal de logopèdia.
- + TSAE del Pla Educatiu d'Entorn a primària.
- + Tallers d'estudi assistit a ESO.
- + Projecte Mentora a 3r-4t ESO.
- + Suport a l'estudi a primària a la Biblioteca municipal.
- + Suport a l'estudi a l'ESO i postobligatòria al Local jove.
- + Reforç de català per alumnat nouvingut de secundària durant el curs i casal lingüístic a l'estiu.

02 VALORS AFEGITS DEL SUPORT EDUCATIU

- + Prescripció dels centres educatius.
- + Recursos oberts i 'universals'.
- + Selecció i formació del personal educador.
- + Implicació i capacitat familiar.
- + Mirada d'aprenentatge i consciència d'avaluació.

03 RECURSOS EDUCATIUS COMPLEMENTARIS

- + SIS (Serveis d'Intervenció Socioeducativa): Espai familiar El Racó (0-3)
- + Centre Obert Casa Nostra (3-12)
- + La KI@b (adolescents).
- + Suport socioeducatiu de Save the Children
- + Activitats culturals de la Biblioteca.
- + Programa d'extraescolars esportives gratuïtes i casals d'estiu.

04 CONNECTORS I FACILITADORS

- + OME (Oficina Municipal d'Escolarització).
- + Promotor escolar del poble gitano.
- + Comissió contra l'absentisme.
- + Cultura de treball en xarxa i espais de coordinació.
- +

05 CO-GOVERNANÇA

- + Nivell estratègic i representatiu:
 - + Comissió representativa institucional del PEE.
 - + Consell Escolar Municipal.
 - + Consells d'Infància i Joventut.
- + Nivell operatiu:
 - + Comissions socioeducatives.
 - + Coordinació inter-àrees de l'Ajuntament.
 - + Comissió 0-6.
 - + Comissió contra l'absentisme.
 - + Comissió de garanties d'admissió.

IDEES CLAU DE L'ECOSISTEMA DE SUPORT EDUCATIU CANOVELLES

01 SUPORT EDUCATIU VINCULAT A ESCOLES I INSTITUTS

A Canovelles hi ha un ampli ventall de recursos de suport educatiu subvencionats vinculats als centres educatius (es fan en les seves instal·lacions o hi ha derivació d'alumnes per part dels centres):

- + **Servei municipal de logopèdia** a primària en les escoles.
- + **TSAE (Tallers de Suport i Acompanyament Educatiu)** del Pla Educatiu d'Entorn. Els tallers inclouen suport a l'estudi i altres activitats que reforcen competències i motivació (teatre, robòtica, arts plàstiques, expressió corporal...).
- + **Tallers d'estudi assistit a ESO** en horari no lectiu als instituts.
- + **Projecte Mentora a 3r-4t ESO**, facilitant l'acompanyament mentor a alumnes seleccionats pels instituts.
- + **Suport a l'estudi a primària a la Biblioteca municipal.** És un servei diari obert a qualsevol infant per fer tasques escolars amb personal de suport del Pla Educatiu d'Entorn. Inclou activitats d'impuls lector (Hora del Conte).
- + **Suport a l'estudi a l'ESO i postobligatòria al Local jove.** És un servei diari obert a adolescent o jove per fer tasques escolars, reforçar tècniques d'estudi o fer treball en grup.
- + **Reforç de català per alumnat nouvingut de secundària** durant el curs i casal lingüístic a l'estiu. La selecció dels participants es fa amb la referent de l'aula d'acollida.
- + L'Ajuntament impulsa **altres projectes educatius** amb els centres educatius en l'àmbit de l'educació emocional, la creació cultural-audiovisual i la diversificació curricular a 3r i 4t d'ESO per evitar l'abandonament prematur (ex. PAD L'empresa educa).

02 VALORS AFEGITS DEL SUPORT EDUCATIU

L'Ajuntament de Canovelles aplica una sèrie de mesures per aconseguir que els recursos de suport educatiu sigui útils i inclusius:

- + **Prescripció dels centres educatius:** els centres educatius són els principals responsables de la selecció i derivació d'alumnes als tallers d'estudi assistit, al servei de logopèdia, el reforç de català i altres projectes com Mentora. Això ajuda a ajustar recursos a les prioritats dels centres educatius i en facilita el seguiment conjunt.
- + **Recursos oberts i 'universals':** els recursos especialitzats i amb derivació escolar es complementen amb recursos oberts a tots els alumnes, com el suport a l'estudi de la Biblioteca i al Local jove.
- + **Selecció i formació del personal educador:** es posa el focus en triar i formar el personal per fer una bona gestió dels grups, cuidar el benestar, crear cohesió i fomentar l'ús del català.
- + **Implicació i capacitació familiar:** es desenvolupen projectes específics per enfortir l'acollida i el vincle entre les famílies i l'escola, com un element clau de l'èxit escolar. Així, les famílies poden accedir a tallers d'alfabetització en català orientats a entendre el vocabulari escolar. Aquests tallers es combinen amb activitats d'acollida, connexió comunitària i coneixement del municipi.
- + **Mirada d'aprenentatge i consciència d'avaluació:** com en molts altres municipis, s'enfronta la dificultat de poder copsar els impactes del suport educatiu. Tot i així, el coneixement d'algunes trajectòries a llarg termini dels infants atesos i el fet que alguns d'ells esdevinguin figures educadores quan es fan adults apunta al fet que hi ha impactes significatius.

03 RECURSOS EDUCATIUS COMPLEMENTARIS

A Canovelles, el suport educatiu (reforç, estudi assistit, logopèdia, etc.) es completa amb un ecosistema socioeducatiu i comunitari molt potent, que actua sobre factors que també determinen l'èxit educatiu: relacions familiars, benestar, vincles, oportunitats culturals i esportives:

- + **Els SIS (Serveis d'Intervenció Socioeducativa)** funcionen com a columna vertebral d'inclusió i prevenció per a infants i adolescents derivats de Serveis Socials: l'Espai familiar El Racó (0-3), el Centre Obert Casa Nostra (3-12) i La KI@b (adolescents). A més d'activitats educatives i de reforç, treballen de manera comunitària amb famílies vulnerables, generant vincles de suport i capacitant en la criança.
- + **Save the Children** aporta un recurs complementari de gran abast (0-18): reforç educatiu, alfabetització digital i treball socioemocional en diversos equipaments municipals. Treballen amb una lògica d'atenció integral i de connexió amb altres serveis (centres educatius, biblioteca, CAP, CDIAP, CSMIJ, etc.). També hi incorporen una línia d'intervenció primerenca 0-6 a l'escola bressol municipal.
- + **La Biblioteca** opera com a espai educatiu i comunitari amb activitats culturals per a diferents edats i clubs de lectura, a més de l'espai de deures.
- + **Dimensió esportiva i de lleure:** el SAE (Servei d'Activitat Esportiva) té un paper molt rellevant en l'ecosistema educatiu. El SAE impulsa extraescolars esportives gratuïtes a totes les escoles amb funció integradora; a més, hi ha programes com EINA (esport i discapacitat), Joves i Esports (joves com a agents comunitaris en entitats) i un model de casals d'estiu esportius cooperatius i cohesionadors.

04 CONNECTORS I FACILITADORS

A Canovelles, el que fa que el suport educatiu funcioni com a sistema no són només els recursos, sinó un conjunt de connectors i facilitadors que asseguren detecció, derivació, seguiment i coherència entre escola, serveis municipals i entorn.

- + **L'OME (Oficina Municipal d'Escolarització)** no es limita a gestionar matrícula sinó que també genera vincle a través de l'acollida i l'orientació. Ho fa amb una mirada de grup familiar, connectant tots els membres de la família amb les oportunitats educatives i recursos de suport que poden trobar al municipi.
- + El **promotor escolar del poble gitano** és una figura que treballa específicament per reduir l'absentisme i la no graduació en aquest col·lectiu i que ajuda a construir ponts de confiança amb les famílies i els centres. És un recurs que s'emmarca dins d'una estratègia més àmplia de treball comunitari amb famílies gitanes.
- + **La Comissió contra l'absentisme i el Pla d'absentisme:** s'han potenciat les mesures contra l'absentisme, incorporant protocols d'acollida per a alumnat ex-absentista -pensades per sostenir el retorn i evitar recaigudes.
- + **Cultura de treball en xarxa:** s'ha consolidat un sentiment compartit de municipi i una coordinació construïda durant molts anys, que facilita activar respostes compartides quan apareixen necessitats. A més de la relació quotidiana de cooperació entre escoles i amb l'Ajuntament, es dinamitzen espais de coordinació estables (comissions socioeducatives, comissió 0-6, consell escolar, comissió del Pla Educatiu d'Entorn, etc.).

IDEES CLAU DE L'ECOSISTEMA DE SUPORT EDUCATIU CANOVELLES

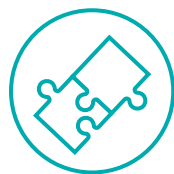

05 CO-GOVERNANÇA

A Canovelles, la cogovernança del suport educatiu funciona com una arquitectura d'espais complementaris: uns tenen un rol més estratègic, i d'altres són més operatius i de seguiment.

- + **Nivell estratègic:** permeten alinear criteris, plantejar objectius de futur i sostenir un relat compartit:
 - + Comissió representativa institucional del PEE, amb representació àmplia (LIC, EAP, CRP, Joventut, Educació, Serveis Socials, centres educatius, etc.). Ajuda a compartir diagnòstic i coordinar línies d'acció del Pla Educatiu d'Entorn.
 - + Consell Escolar Municipal, com a espai municipal representatiu de la comunitat educativa escolar.
 - + Consells d'Infància i Joventut de representació ciutadana.
- + **Nivell operatiu:** permeten fer seguiment de casos i accions, cercar complementarietats i donar respostes a dificultats concretes:
 - + Comissions socioeducatives, per al seguiment compartit de casos d'infants i adolescents en risc.
 - + Coordinació interna de l'àrea municipal d'Acció Social, Educació, Infància i Joventut.
 - + Comissió 0-6, per coordinar el recursos de primera infància i la transició entre el primer i segon cicle d'infantil.
 - + Comissió contra l'absentisme, desenvolupa el pla d'absentisme.
 - + Comissió de garanties d'admissió, per a la distribució de la matrícula durant el curs.

01 SUPORT EDUCATIU VINCULAT A ESCOLES I INSTITUTS

- + Suport educatiu vinculat als centres escolars i al Pla Educatiu d'Entorn (PEE).
- + Servei de reforç educatiu a centres públics i concertats de primària i ESO.
- + Tallers de català per a alumnat nouvingut.
- + Casal Lingüístic d'estiu per alumnat nouvingut.

Aquests recursos es complementen amb altres dispositius d'orientació, integració social, acompanyament familiar i actuació contra l'absentisme escolar.

02 VALORS AFEGITS DEL SUPORT EDUCATIU

Millores incorporades per augmentar l'eficàcia del suport educatiu:

- + Reunió inicial entre el tutor/referent de cada centre educatiu i l'educador del reforç per parlar de cada alumne.
- + Informes de seguiment trimestrals per a les famílies.
- + Xerrades informatives a les famílies abans d'iniciar el reforç.
- + Avaluació més completa (actitudinal i acadèmica).

03 RECURSOS EDUCATIUS COMPLEMENTARIS

- + Projecte Llengua i Entorn per a l'aprenentatge del català per part de les famílies amb voluntariat.
- + Suport a la petita infància amb educadores que faciliten l'adaptació de les famílies nouvingudes a l2.
- + Programa Lecxit de reforç de la comprensió lectora en alumnes de primària.

04 CONNECTORS I FACILITADORS

- + Tutors i referents del reforç educatiu als centres.
- + Oficina d'Orientació Educativa.
- + Tècnics municipals d'educació als instituts (complementaris als Tècnics d'Integració Social).
- + Moviment Educatiu del Maresme (MEM).

05 CO-GOVERNANÇA

- + Comissió Institucional del Pla Educatiu d'Entorn (PEE).
- + Gestió del reforç educatiu vinculat al PEE mitjançant:
 - + Reunions de seguiment amb l'entitat que gestiona el servei de reforç.
 - + Trobades amb els centres educatius a l'inici i final de curs.
- + Xarxa Mataró Orienta.
- + Comissió d'Absentisme.

01

SUPORT EDUCATIU VINCULAT A ESCOLES I INSTITUTS

A Mataró existeixen diversos recursos de suport educatiu vinculats als centres escolars, finançats principalment a través del Pla Educatiu d'Entorn (PEE).

- + **Servei de reforç educatiu:** És el programa principal, ofert a escoles de primària i secundària, públiques i concertades, des de 3r d'ESO fins a 4t d'ESO. Els centres educatius adherits disposen de 4,5 hores setmanals de dedicació d'un educador per fer suport educatiu, distribuïdes en grups de 4 a 6 alumnes formats a proposta del centre educatiu.
- + **Tallers de català per a alumnat nouvingut:** Adreçat a estudiants de secundària, ofereix 3 hores setmanals per millorar la competència lingüística i afavorir la socialització i coneixement de l'entorn als adolescents recentment escolaritzats.
- + **Casal Lingüístic:** Casal d'estiu per a alumnat de secundària que combina l'aprenentatge del català amb activitats de lleure i de coneixement de l'entorn.

Aquests recursos de suport educatiu es complementen amb altres dispositius d'orientació, integració social, acompanyament familiar i actuació contra l'absentisme escolar que són igualment claus per aconseguir l'èxit educatiu.

02

VALORS AFEGITS DEL SUPORT EDUCATIU

A Mataró s'han incorporat diverses millores per augmentar l'eficàcia del suport educatiu:

- + **Millora de la coordinació professional:** s'ha establert com a obligatòria una reunió inicial entre el tutor/referent de cada centre educatiu i l'educador del reforç per parlar de cada alumne. Aquesta trobada, que abans costava de realitzar, ara es considera un espai clau per alinear expectatives i metodologies. A més, els educadors del reforç educatiu elaboren informes de seguiment trimestrals que arriben tant al tutor com a les famílies.
- + **Implicació de les famílies:** s'organitzen xerrades informatives per a les famílies abans de començar el reforç, on se'ls explica el recurs i se'ls donen eines per acompanyar els seus fills a casa. Aquesta sessió informativa prèvia també es fa amb les famílies i alumnes dels tallers de català, contribuint a la valoració i compromís amb el suport.
- + **Replantejament del reforç educatiu a l'ESO:** davant l'absentisme i la baixa vinculació dels alumnes de secundària amb el reforç educatiu tradicional, s'ha decidit redirigir aquests recursos de cara al curs 2026-27. La proposta és augmentar les places dels tallers de català per a l'alumnat nouvingut, on l'aprofitament és molt elevat, i finançar activitats extraescolars dissenyades pels mateixos instituts per treballar la vinculació dels alumnes amb el centre.
- + **Avaluació més completa:** l'avaluació de l'impacte del reforç educatiu ha evolucionat per no centrar-se només en les notes acadèmiques. Es demana als docents tutors valorar, també, aspectes qualitius quant a la millora d'hàbits d'estudi, comportament, participació i interès dels alumnes.

03

RECURSOS EDUCATIUS COMPLEMENTARIS

A Mataró, a més dels tres programes principals del Pla Educatiu d'Entorn, existeixen altres recursos complementaris clau per al suport educatiu:

- + **Projecte Llengua i Entorn:** Ofereix sessions de català per a famílies en horari lectiu, impartides per persones voluntàries amb l'assessorament i formació del Moviment Educatiu del Maresme. L'objectiu és que les famílies adquireixin competències lingüístiques per acompanyar millor els seus fills i millorar la comunicació amb el centre.
- + **Suport a la petita infància:** Es facilita l'adaptació de les famílies novingudes a l2 mitjançant educadores que coneixen l'àrab i l'amazic. Aquest suport, molt ben valorat, ajuda a la integració tant dels infants com de les famílies en l'entorn escolar des del principi.
- + **Programa Lecxit:** Reforç de la comprensió lectora en alumnes de primària mitjançant l'acompanyament de persones voluntàries i en el context de les biblioteques municipals.

04

CONNECTORS I FACILITADORS

Diversos agents actuen com a connectors i facilitadors clau dins del sistema de suport educatiu de Mataró, creant ponts entre els alumnes, les famílies, els centres i els recursos disponibles:

- + **Tutors i referents del reforç als centres:** Proposen l'alumnat per al reforç, participen en la definició del pla de treball i la seva implicació és determinant per a la participació de les famílies.
- + **Oficina d'Orientació Educativa:** Funciona com un node central que connecta diferents serveis (Educació, Joventut, Ocupació...) i coordina la xarxa "Mataró Orienta". Facilita l'atenció d'alumnes en risc d'abandonament i la seva vinculació a oportunitats educatives. A més de l'Oficina, Mataró compta amb dispositius com 'Avança més' que fan acompanyament personalitzat a adolescents que han abandonat els estudis per tal que trobin un itinerari professionalitzador.
- + **Tècnics d'Educació als instituts:** Són professionals finançats per l'Ajuntament de Mataró que es destinen als centres de secundària públics que no disposen d'un Tècnic d'Integració Social (TIS) per part de la Generalitat. La seva funció principal és la prevenció de l'absentisme i l'abandonament escolar. Aquests professionals formen part de l'Oficina d'Orientació Educativa i són un recurs molt valorat pels centres.
- + **Moviment Educatiu del Maresme (MEM):** Aquesta entitat, formada principalment per mestres i professionals del món educatiu, actua com a facilitador pedagògic extern. Assessora, forma les persones voluntàries del projecte "Llengua i Entorn", facilita material i co-imparteix xerrades per a famílies, aportant la seva expertesa en educació.

IDEES CLAU DE L'ECOSISTEMA DE SUPORT EDUCATIU MATARÓ

05

CO-GOVERNANÇA

A Mataró, la coordinació i governança educativa en l'àmbit del reforç escolar i la prevenció de l'abandonament escolar s'articula a través de diferents espais:

- + **Comissió Institucional del Pla Educatiu d'Entorn (PEE):** En aquest espai es plantegen les problemàtiques generals, s'analitza el que no funciona i es proposen canvis estratègics. Hi participen el Departament d'Educació, l'Ajuntament, representants d'escoles i instituts i el Moviment Educatiu del Maresme. A un nivell més pràctic, la gestió dels recursos de reforç educatiu vinculats al PEE es garanteix mitjançant:
 - + **Reunions de seguiment:** Es fan trobades periòdiques entre les figures clau del PEE (dinamitzadora, assessora LIC) i l'entitat que gestiona el servei de reforç .
 - + **Trobades amb els centres educatius:** Es realitza una reunió a l'inici del reforç per explicar els objectius i una altra al final per a la valoració. A més, s'ha establert com a obligatòria una trobada inicial entre el monitor de reforç i el tutor de l'alumne per coordinar el pla de treball
- + **Xarxa Mataró Orienta:** Grup de treball que té per objectiu l'elaboració, desplegament i consolidació d'un model d'orientació públic, de qualitat, accessible i universal a la ciutat de Mataró, participat dels diferents agents orientadors, partint de la concertació territorial i un marc conceptual i metodològic comú.
- + **Comissió d'Absentisme:** Realitza el seguiment de l'absentisme a l'educació obligatòria per prevenir l'abandonament escolar.

06 Rúbrica de suport educatiu per eixos estratègics i etapes educatives

La rúbrica de suport educatiu és una eina d'autodiagnosi i reflexió que té com a finalitat ajudar els ajuntaments a identificar la seva situació actual i orientar un possible redisseny del suport educatiu al municipi.

Està pensada per ser útil a qualsevol ajuntament, independentment de la seva mida o del punt en què es trobi: tant si el municipi ja disposa d'un pla de suport educatiu avançat com si es troba en una fase inicial. En tots dos casos, l'eina facilita un procés ordenat de coneixement, revisió i millora.

Per treure'n el màxim profit, es recomana:

- + Respondre amb la màxima objectivitat possible els indicadors que es presenten, marcant "sí" o "no" segons si es compleixen o no.
- + Completar tots els eixos de la rúbrica.
- + Al final de la rúbrica s'inclouen preguntes de síntesi i reflexió perquè cada ajuntament pugui interpretar els resultats, extreure conclusions i iniciar un procés de cocreació i/o redisseny del suport educatiu municipal.

RÚBRICA ESTRATÈGICA

Ecosistema municipal
de suport educatiu i
continuitat educativa

Autodiagnosi ràpida (fitxa A4)

Durada orientativa: 60–90 minuts

Ús: equips polítics i tècnics

Objectiu de la fitxa

Ajudar el municipi a identificar si
disposa de les **condicions clau** per
prevenir l'abandonament escolar
prematur i sostenir **trajectòries
educatives completes**, amb especial
atenció a la **secundària i la secundària
postobligatòria**.

EIX A | Lideratge i governança

Indicadors

A1 | El suport educatiu és una prioritat política explícita
del govern local

Sí *No*

A2 | La continuïtat educativa més enllà de l'ESO és un
objectiu estratègic

A3 | Hi ha lideratge estable (referent polític-tècnic)

A4 | Existeix governança en xarxa activa (Taula,
Consell, comissions)

A5 | Hi ha recursos pressupostaris estables

EIX B | Diagnosi, dades i orientació a l'acció

Indicadors

B1 | Es disposa d'una diagnosi compartida de
necessitats educatives

Sí *No*

B2 | La diagnosi inclou ESO i postobligatòria

B3 | S'identifiquen moments crítics de transició

B4 | La diagnosi permet prioritzar perfils i necessitats

B5 | La diagnosi es tradueix en accions concretes

EIX C | Oferta de suport educatiu

<i>Indicadors</i>	<i>Sí</i>	<i>No</i>
C1 Es disposa de mesures preventives i compensatòries	☐	☐
C2 Es disposa de recursos de suport rellevants i ajustats a l'ESO	☐	☐
C3 Es disposa de recursos de suport per sostenir la postobligatòria	☐	☐
C4 Les metodologies de suport educatiu van més enllà dels deures	☐	☐
C5 Les mesures conformen una estratègia coherent (no són accions aïllades)	☐	☐

EIX D | Equitat, destinataris i professionals

<i>Indicadors</i>	<i>Sí</i>	<i>No</i>
D1 Els recursos de suport educatiu arriben a l'alumnat amb més risc	☐	☐
D2 Es contempen mecanismes d'atracció i retenció a secundària	☐	☐
D3 S'incorpora la capacitat d'agència dels joves (+16)	☐	☐
D4 Es disposa d'equips professionals estables i formats	☐	☐
D5 Es fa seguiment en moments de transició	☐	☐

EIX E | Continuitat, transicions i avaluació

<i>Indicadors</i>	<i>Sí</i>	<i>No</i>
E1 Es fa un seguiment del jovent després de l'ESO	☐	☐
E2 Es fa acompanyament a les transicions educatives	☐	☐
E3 Es disposa de mesures per a la reorientació i reenganxament educatiu	☐	☐
E4 S'avalua la permanència i continuïtat de l'alumnat	☐	☐
E5 L'avaluació influeix en les decisions polítiques	☐	☐

LECTURA DEL RESULTAT

<i>Nombre de "Sí"</i>	<i>Interpretació</i>
0-9	 Risc alt — Sistema feble
10-17	 En construcció — Buits crítics
18-25	 Sòlid — Capacitat real de prevenir l'AEP

Alerta clau: Si els "No" es concentren a l'ESO, la postobligatòria o les transicions, el risc d'abandonament és alt encara que hi hagi molts recursos.

REFLEXIÓ FINAL [opcional]

Quins eixos concentren més “No”?

Quines decisions cal prendre el proper any?

Observacions

07 Reflexions finals i orientacions per al pla de treball

Aquesta guia no té com a finalitat només descriure l'estat del suport educatiu al municipi, sinó **ajudar a prendre decisions informades** per reforçar-lo com a política pública orientada a l'èxit educatiu, l'equitat i la continuïtat de les trajectòries formatives.

Per tancar el procés de reflexió i avançar cap a un pla de treball operatiu, es proposa abordar les qüestions següents:

7.1 Lectura global de l'ecosistema

- + Quins eixos del suport educatiu es troben **més desenvolupats** al municipi?
- + Quins eixos presenten **buits rellevants**, especialment a la secundària i a la secundària postobligatòria?
- + L'ecosistema actual garanteix **continuïtat educativa** o es concentra sobretot en etapes primerenques?

7.2 Focus en la continuïtat i la prevenció de l'abandonament

- + En quins moments del recorregut educatiu es concentren **més riscos de desvinculació o abandonament** (ESO superior, primer curs postobligatori, transicions)?
- + El municipi disposa de mecanismes per **detectar abandonaments temporals, reorientar itineraris i reenganxar joves**?
- + Fins a quin punt els dispositius existents sostenen realment la **permanència dels estudis**?

7.3 Priorització estratègica

- + Si calgués establir un **ordre de prioritats**, quins eixos serien més urgents de reforçar per tenir impacte real en l'abandonament escolar prematur?
- + Quines actuacions tenen un **efecte palanca** sobre la resta del sistema (lideratge, diagnosi compartida, transicions, avaluació)?

7.4 Agència dels joves i corresponsabilitat

- + Com s'està incorporant la **veu i l'agència dels joves** en el disseny, desplegament i avaluació del suport educatiu?
- + Els recursos existents promouen la participació activa dels joves o reproduïxen lògiques assistencials?

7.5 Pla d'acció i governança

- + Quines **accions concretes** caldria impulsar a curt, mitjà i llarg termini per avançar en la millora del suport educatiu?
- + Quin paper ha d'assumir cada agent (Ajuntament, centres, entitats, famílies, joves) en aquest pla?
- + Quina **temporalització realista** permet consolidar canvis estructurals i no només actuacions puntuals?

7.6 Recursos i sostenibilitat

- + Quins **recursos humans, tècnics i pressupostaris** són necessaris per iniciar o reforçar aquest procés?
- + El municipi disposa de les condicions per garantir la **continuitat i estabilitat** de les actuacions en el temps?
- + Quina temporalització t'imagines per a poder dur a terme aquestes accions i/o tasques?
- + Quins recursos necessita el teu ajuntament per iniciar un procés de redisseny i millora del suport educatiu i poder-lo aplicar al municipi?

PLATAFORMA
ZERO
ABANDONAMENT

 FUNDACIÓ
BOFILL
Educató per canviar-ho tot